

Evropska investiciona banka
Vodič za nabavke

Vodič za nabavke za projekte koje finansira EIB

Revidovana verzija
dokumenta iz juna 2011.
godine

SADRŽAJ:

Uvod	1
1. Opšti aspekti.....	2
1.1. Politika Banke	2
1.2. Prihvatljivost izvođača i dobavljača robe i usluga	2
1.3. Banka i Investitori : Uloge	3
1.4. Etičko postupanje.....	3
1.5. Sukob interesa.....	3
1.6. Transparentnost aktivnosti Banke	4
1.6.1. Davanje informacija.....	4
1.6.2. Žalbe na Banku	4
1.7. Ekološka i društvena politika.....	4
2. OPERACIJE U OKVIRU EVROPSKE UNIJE	6
2.1. Operacije na koje se primjenjuju direktive Evropske unije.....	6
2.2. Operacije na koje se ne primjenjuju direktive Evropske unije	7
3. OPERACIJE IZVAN EVROPSKE UNIJE	8
3.1. Uopšteno	8
3.2. Prihvatljivost davalaca radova, robe i usluga	8
3.2.1. Finansiranje sopstvenim sredstvima	8
3.2.2. Finansiranje ostalim sredstvima.....	8
3.2.3. Kofinansiranje sopstvenim resursima	8
3.3. Opis postupka nabavke	9
3.3.1. Uopšteno.....	9
3.3.2. Međunarodni postupci nabavke	9
3.3.3. Državni postupci nabavke.....	10
3.4. Izbor postupka nabavke	10
3.4.1. Operacije u javnom sektoru	10

3.4.2. Operacije u privatnom sektoru	13
3.4.3. Koncesione operacije	13
3.4.4. Specifične operacije	14
3.4.5. Specifični slučaj zajedničkog kofinansiranja.....	15
3.5. Pregled odluka o nabavkama od strane Banke (za javne i privatne operacije)	15
3.6. Protivzakonite radnje - Izjava o integritetu.....	16
3.7. Međunarodne procedure nabavke	16
3.7.1. Opšti aspekti.....	16
3.7.2. Objavljivanje obavještenja o nabavci	17
3.7.3. Pred-kvalifikacija u ograničenom postupku	17
3.7.4. Tenderska dokumentacija	18
3.7.5. Jezik	19
3.7.6. Tehničke specifikacije.....	19
3.7.7. Cijena ponude za robu, radove i usluge	19
3.7.8. Valuta	19
3.7.9. Lokalna prednost za robu	20
3.7.10. Kriterijumi ocjene ponude	20
3.7.11. Otvaranje ponuda	21
3.7.12. Ocjena ponuda.....	21
3.7.13. Dodjeljivanje i potpisivanje ugovora	21
3.7.14. Obavještenje o dodjeli	22
4. Konsultantske usluge koje finansira Banka	23
4.1. Projekti u okviru Evropske unije.....	23
4.2. Projekti izvan Evropske unije	23
4.2.1. Opis postupaka	23
4.2.2. Odabir postupka	24
4.2.3. Ocenjivanje konsultantskih ponuda	24
4.2.4. Upravljanje ugovorom	25
ANEKS 1	26
Specifični termini i prakse u nabavci	26

ANEKS 2	28
PREGLED ODLUKA O NABAVKAMA OD STRANE BANKE.....	28
ZA PROJEKTE LOCIRANE IZVAN EU.....	28
ANEKS 3	30
IZJAVA O INTEGRITETU	30
ANEKS 4	32
PRIHVATLJIVOST ZA OPERACIJE FINANSIRANE SREDSTVIMA TREĆE STRANE.....	32
ANEKS 5	33
DEFINICIJA OPERACIJA JAVNOG SEKTORA IZVAN EVROPSKE UNIJE	33
ANEKS 6	36
STANDARDNI OBRAZAC OBAVJEŠTENJA O NABAVCI U „SLUŽBENOM GLASNIKU EVROPSKE UNIJE” (SGEU)	36

Uvod

Svrha ovog „Vodiča za nabavke” je da upozna Investitore projekta, za koji ugovore u potpunosti ili djelimično finansira Evropska investiciona banka („Banka”), ili se finansiraju pomoću kredita koje garantuje Banka – sa aranžmanima koje treba sklopiti za nabavku radova, robe i usluga potrebnih za projekat.

Ovaj Vodič se konkretno odnosi na komponente projekta koje Banka finansira. Ipak, da bi se osigurala izvodljivost cjelokupnog projekta, Banka zahtijeva da nabavka ostalih komponenti projekta ne dovodi u pitanje tehničku, ekonomsku i finansijsku održivost projekta.

Termini „otvoreni, ograničeni i pregovarački postupci, i konkurentski dijalog” se koriste u ovom Vodiču sa značenjem koje je definisano u EU direktivama o nabavkama (pogledati definicije date u **Aneksu 1**).

Ovaj Vodič će biti revidovan kada Banka ocijeni da je potrebno.

Verzija iz juna 2011. godine

1. OPŠTI ASPEKTI

1.1. *Politika Banke*

Glavni elementi politike nabavke Banke su:

- Banka će osigurati da se njena sredstva koriste što je moguće racionalnije. Ovo podrazumijeva da su radovi, robe i usluge nabavljeni uz pomoć njenog finansiranja, odgovarajućeg kvaliteta, te da su nabavljeni po ekonomičnim cijenama i blagovremeno. Ovo se generalno najbolje postiže pomoću otvorenog međunarodnog tendera. To je u skladu sa Statutom Banke, kao i interesima samih Investitora.
- U projektima koji su locirani u okviru Evropske unije (EU), kao i zemljama koje su kandidati za članstvo u EU (sa kojima su pregovori za njihovo pristupanje EU u toku), te potencijalnim kandidatima za članstvo, koji su već uključili (prihvatili) relevantno zakonodavstvo EU, Banka zahtijeva da se poštuje primena EU zakona o javnim nabavkama, naročito relevantne EU direktive o konkurentskom tenderu, zasnovanom na fer i nediskriminatorskim uslovima, a posebno kod otvorenog ili ograničenog postupka nabavke, sa objavljivanjem u „Službenom glasniku Evropske unije” (SGEU).
- U svim ostalim zemljama, koje su izvan Evropske unije, Banka zahtijeva da se poštuju glavni mehanizmi EU direktiva o nabavkama, uz sva potrebna, proceduralna prilagođavanja. Ovi mehanizmi mogu biti sažeti kao otvoreni međunarodni tender, nediskriminacija ponuđača, pravednost i otvorenost samog procesa, kao i odabir ekonomski najpovoljnije ponude. Zbog toga je otvoreni ili ograničeni postupak sa objavom u „Službenom glasniku Evropske unije” (SGEU) najpoželjnija metoda za Banku. Sam izbor postupka nabavke u krajnjem slučaju mora da uzme u obzir niz faktora koji se naročito odnose na komercijalni karakter i interese Investitora, dati sektor, prirodu radova, robe i usluga koje treba nabaviti; tehnologiju koja će se koristiti, obim pojedinih komponenti, raspored implementacije, broj firmi koje bi mogle da budu sposobne da preuzmu radove ili obezbijede isporuke ili usluge; konkurentnost tržišta itd. U slučaju da se ne primjenjuju otvoreni ili ograničeni postupak nabavke, Investitori moraju, na zadovoljstvo Banke, da opravdaju svoju odluku o korišćenju drugačijih procedura; moraju da dokažu da su cijene radova, robe ili usluga proporcionalne (u srazmeri s) onima koje bi se dobile za ekvivalentna ulaganja po tržišnim uslovima, kao i da se, u najmanju ruku, eventualne razlike u troškovima mogu objasniti specifičnim faktorima koji se mogu provjeriti.

1.2. *Prihvatljivost izvođača i dobavljača robe i usluga*

Uobičajeno, kod projekata (onih u okviru, i izvan Evropske unije) koje finansira Banka uz pomoć „sopstvenih resursa” (prihodi prikupljeni zaduživanjem Banke na tržištima kapitala), na tender za radove, robu i usluge mogu se prijaviti firme koje potiču iz svih zemalja svijeta.

U nekim posebnim slučajevima kod projekata izvan Evropske unije, finansiranje Banke dolazi iz različitih izvora sredstva, a prihvatljivost firmi koje mogu da učestvuju u nabavci, u tom slučaju, može biti djelimično ograničeno. Detalji o tim ograničenjima su dati u članu 3.2.

Takođe, pojedinci ili firme možda ne budu mogli da se prijave na tender zbog primjene člana 1.4 o etičkom ponašanju.

1.3. Banka i Investitori : Uloge

Investitori su u potpunosti odgovorni za realizaciju projekata koje finansira Banka, posebno za sve aspekte procesa nabavke, od izrade nacrtu tenderske dokumentacije i dodjele ugovora, do izvršavanja ugovora. Uključenost Banke je ograničena samo na provjeravanje da li su uslovi za njeno finansiranje ispunjeni ili ne.

Banka može pružiti savjete ili pomoć Investitorima u toku procesa nabavke, ali ona nije strana u ugovorima koji iz njih proisteknu. Banka ima pravo i obavezu da osigura poštovanje, u slučaju projekata u Evropskoj uniji, odredbi Zajednice (EU) u ovoj oblasti, ili u slučaju projekata izvan EU, relevantnih kriterijuma za propisno upravljanje njenim finansiranjem, te daje proces nabavke pravedan i transparentan, kao i da je izabrana ekonomski najpovoljnija ponuda. Prava i obaveze Investitora prema ponuđačima za poslove, robu ili usluge koje treba obezbijediti za projekat regulisani su lokalnim zakonodavstvom i tenderskom dokumentacijom koju objavljuje Investitor, a ne ovim Vodičem.

Takođe, Banka zahtijeva da Investitori osiguraju da je pregled procedura za djelotvorne pravne mjere dostupan svakoj strani koja ima ili je imala interes za dobijanje određenog ugovora, i koja je bila ili je rizikovala da bude oštećena zbog navodne povrede. Ovo treba razlikovati od Bančinog pregleda odluka o nabavkama za projekte locirane izvan EU, čiji je rezime dat u članu 3.5. Aneksa 2.

1.4. Etičko postupanje

Politika Banke je takva da zahtijeva da Investitori, kao i ponuđači, ugovarači, dobavljači i konsultanti iz ugovora koje Banka finansira, poštuju najviši etički standard prilikom nabavke i izvršavanja takvih ugovora. Banka zadržava pravo da sprovede sve odgovarajuće aktivnosti u cilju sprovođenja ove politike.

Štaviše, Banka je posvećena obezbeđenju da se njeni zajmovi koriste za već dogovorene namjene, kao i da su njene aktivnosti oslobođene od protivzakonitog ponašanja (uključujući, ali ne ograničavajući se samo na prevaru, korupciju, tajni dogovor, prinudu¹, pranje novca i finansiranje terorizma).

U skladu sa ovom politikom, definisanom u Bančinoj Politici borbe protiv prevara, i u okviru svojih procedura isključenja (objavljenih na internet stranici Banke: www.eib.org) Banka može da:

- proglasi pojedinca ili entitet nepodobnim za dodjeljivanje ugovora za bilo koji projekat Banke ili za stupanje u bilo kakav odnos sa Bankom, ukoliko na osnovu svojih procedura isključenja utvrdi da su takav pojedinac ili entitet imali učešća u nekom protivzakonitom ponašanju tokom procesa nabavke i/ili realizacije samog ugovora: i
- otkáže sve ili dio finansiranja Banke, dodijeljenog za ugovor za radove, robu ili usluge ukoliko, u bilo kojem trenutku, na osnovu svojih procedura isključenja utvrdi da su pojedinac ili entitet imali učešća u nekom protivzakonitom ponašanju tokom procesa nabavke ili izvršavanja samog ugovora, a da Investitor nije preduzeo odgovarajuće mjere prihvatljive za Banku, da ispita i/ili okonča takvo ponašanje, odnosno, ukoliko je to moguće, da popravi nanetu štetu.

1.5. Sukob interesa

¹ Definisano Aneksom 3. Ovo takođe uključuje i ometanja.

Banka zahtijeva da kandidati, ponuđači, ugovarači, dobavljači ili konsultanti koji učestvuju u proceduri dodjeljivanja ili u ugovoru za neki od projekata koji finansira Banka, nisu u sukobu interesa.

Sukob interesa postoji kada je nepristrasna i objektivna funkcija Investitora, ili poštovanje načela konkurentnosti, nediskriminacije ili jednakosti koje se tiču procedura nabavke ili ugovora, ugrožena razlozima koji uključuju porodicu, emotivni život, političko ili nacionalno opredjeljenje, ekonomske ili bilo koje druge interese.

Banka neće prihvatiti kandidate ili ponuđače koji su u sukobu interesa u procesu dodjeljivanja, a koji bi imali korist od finansiranja Banke, u odnosu na ugovor koji će se dodijeliti prema dotičnom postupku.

Procjena da li postoji ili ne sukob interesa mora se provesti od slučaja do slučaja, uzimajući u obzir i stvarne rizike od konflikta koji se zasnivaju na specifičnim okolnostima datog slučaja. Pojedincu ili entitetu koji je u pitanju, treba biti dozvoljeno da predstavi potrebne dokaze koji bi eliminisali svaku sumnju o sukobu interesa.

1.6. Transparentnost aktivnosti Banke

Banka je posvećena postizanju najvišeg mogućeg nivoa transparentnosti. Ona prati politiku transparentnosti, koja je sastavni dio Politike korporativne odgovornosti. Dva aspekta ove politike su relevantna za nabavku: javno objavljivanje informacija i žalbeni mehanizmi Banke. Ove politike su dostupne na internet stranici Banke: www.eib.org

1.6.1. Davanje informacija

Politika transparentnosti Banke određuje pravila po kojima javnost može da pristupi informacijama koje Banka posjeduje. U skladu sa ovom politikom, Banka je obavezna na objavljivanje informacija, a takođe i da poštuje profesionalnu tajnu u skladu sa relevantnim zakonodavstvom i standardima.

1.6.2. Žalbe na Banku

Žalbeni mehanizam Evropske investicione banke (www.eib.org/about/publications/complaints-mechanism-policy.htm) se primenjuje na sve žalbe uložene protiv lošeg upravljanja EIB grupe. Loše upravljanje se odnosi na slabo ili neuspjelo upravljanje. Ovo se dešava kada EIB grupa ne reaguje u skladu sa primjenjivim zakonima i/ili ustanovljenim politikama, standardima i procedurama, kada ne poštuje principe dobrog upravljanja ili kada krši ljudska prava. Neki primjeri nepoštovanja principa dobrog upravljanja, ustanovljeni od strane Evropskog ombudsmana, su: administrativne nepravilnosti, nepravda, diskriminacija, iskorištavanje moći, izostanak odgovora, odbijanje davanja informacija, nepotrebno kašnjenje. Loše upravljanje se može takođe odnositi na ekološki ili društveni uticaj aktivnosti EIB grupe, kao i politike vezane za projektni ciklus i i druge primenljive politike Banke.

Kod ostvarivanja prava na ulaganje žalbi protiv EIB, bilo koji pripadnik javnosti ima pristup proceduri na dva nivoa- unutrašnji- Kancelarija za žalbe, i spoljašnji-Evropski ombudsman. Neophodan preduslov za upućivanje žalbi Evropskom ombudsmanu je da su sve procedure unutrašnjeg mehanizma iscrpljene.

1.7. Ekološka i društvena politika

Evropska investiciona banka namjerava da poveća vrijednost svih projekata koje finansira putem unapređenja njihove ekološke i društvene održivosti, i kao takvi svi projekti moraju biti usaglašeni sa ekološkim i društvenim zahtjevima Banke. Investitori su odgovorni za pripremu, realizaciju i upravljanjem projektima koje Banka finansira, kao i za ispunjenje ekoloških i društvenih zahtjeva

Banke. U vezi sa nabavkom, od ponuđača se zahtijeva da poštuje zakone o radu u primjeni, i nacionalne i međunarodne standarde u oblasti zaštite životne sredine, zdravlja i sigurnosti, uključujući i one sadržane u bilo kojoj relevantnoj konvenciji Međunarodne organizacije rada (MOR), i međunarodnim sporazumima o zaštiti životne sredine. Politika zaštite životne sredine i društvena politika Banke je rezimirana u „EIB-ovoj Izjavi o principima i standardima životne sredine i društva”, iz 2009. godine, a isti su dostupni na internet stranici Banke.

2. OPERACIJE U OKVIRU EVROPSKE UNIJE

2.1. Operacije na koje se primjenjuju direktive Evropske unije

U okviru Evropske unije, nabavke su pokrivena nacionalnim zakonodavstvom koje uključuje EU Zakon, posebno EU direktive o nabavkama, koje mogu biti izmijenjene s vremena na vrijeme.² To predstavlja zakonski okvir za nabavke u državama članicama Evropske unije. Uloga odgovarajućih nacionalnih i EU vlasti je da osiguraju da se nabavka odvija u skladu sa ovim zakonskim okvirom.

Za Investitore na koje se odnose EU direktive o nabavkama³, bilo da se radi o javnim ili privatnim institucijama ili preduzećima, Banka:

- će zahtijevati da Investitor, u fazi procjene projekta, osigura da se u okviru projekta poštuju primjenjive Direktive o nabavkama za podnošenje ponuda, pod pravednim i nediskriminatornim uslovima konkurencije; jedan od neophodnih uslova je objava obavještenja o nabavci u SGEU kada je to potrebno; i
- preduzima dalje korake tokom realizacije projekta, ukoliko je potrebno, da kontroliše poštovanje primjenjivih direktiva o nabavci u cilju da se osigura racionalno korišćenje sredstava Banke, zaštita stabilnosti projekta i smanjenje pratećih rizika.

Kada Banka finansira operacije koje se sastoje iz više komponenti, gdje detalji o podprojektima nisu poznati u toku procjene (slučaj okvirnih kredita), to zahtijeva da Investitor osigura da će se nabavka radova, robe i usluga, za podprojekte koje finansira Banka, provoditi u skladu sa primjenjenim zakonskim okvirom.

Kada Banka da pozajmicu posredničkoj instituciji (slučaj globalnih i posredničkih zajmova), tada se od posredničke institucije zahtijeva da preduzme sve potrebne mjere kako bi osigurala da se nabavka radova, roba i usluga za podprojekte koje Banka finansira, a koju sprovodi krajnji korisnik, provodi u skladu sa primjenjenim zakonskim okvirom.

Kada Banka finansira projekat koji se odvija pod koncesijom ili javno-privatnim partnerstvom (JPP), zahtijeva se da se proces dodjele koncesije /JPP koje sprovodi odgovarajući javni ugovorač bude usaglašen sa primjenljivim zakonskim okvirom⁴.

² U nekim autonomnim regionima, zemalja članica Evropske unije, regionalni zakon o nabavci se može primijeniti.

³ Posebno, direktive Savjeta o ugovorima o javnim radovima 2004/18/EZ, 31. marta 2004. godine, ugovorima o javnim isporukama, javnom snabdijevanju: direktive Savjeta 2004/17/EZ, 31. marta 2004. godine o subjektima koji rade u sektorima vode, energetike, saobraćaja, telekomunikacija: direktive Savjeta 2007/66/EZ, 11. decembra 2007. godine o mjerama izmijenjenih Direktivom 89/665/EEZ i 92/13/EEZ, u cilju da se poboljša efektivnost procedura revizije dodjeljivanja javnih ugovora: direktive Savjeta 2009/81/EZ, 13. jula 2009. godine, o procedurama saradnje za dodjeljivanje ugovora o određenim radovima, nabavkom ugovora i uslugama ugovora od strane ugovaračkih vlasti ili entiteta u oblasti odbrane i zaštite, izmijenjenim Direktivama 2004/17/EZ i 2004/18/EZ. Potpuna lista zakonskih dokumenata EU o nabavkama se nalazi na internet stranici http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

⁴ Za dalja uputstva, pogledati obavještenje Komisije o tumačenju za koncesije prema pravu Zajednice, SGEZ, C121, 29. aprila 2000. godine i obavještenje Komisije o tumačenju za koncesije prema primjenjenom pravu Zajednice o javnim nabavkama i institucionalizovanim javno-privatnim partnerstvima (JPP), SGEZ, C(2007)6661, 5. februar 2008. godine

2.2. Operacije na koje se ne primjenjuju direktive Evropske unije

U svim svojim operacijama, Banka ima za cilj efektivno korišćenje svojih resursa i osigurava dosljednu primjenu kriterijuma ekonomičnosti i efikasnosti.

Za javne ugovore, koji nisu obuhvaćeni EU direktivama (npr. javni ugovori, iznosi koji su ispod nivoa definisanih u direktivama), Banka traži od Investitora da osiguraju da se nabavka odvija po relevantnim principima EU Sporazuma (posebno po principima transparentnosti, jednakosti i nediskriminacije po nacionalnoj osnovi) i primjenljivom nacionalnom zakonodavstvu⁵.

Za ugovore koji nisu javni, Investitori (najčešće privatni), koji posluju u sektorima u kojima se ne primjenjuju EU direktive, mogu ispuniti kriterijume ekonomičnosti i efikasnosti u svojim nabavkama, pored primene otvorenog ili ograničenog postupka, i primjenom komercijalnih praksi.

U svakom slučaju, Banka će se uvjeriti da Investitori poštuju odgovarajuće procedure nabavke, uz osiguravanje odgovarajućeg odabira radova, robe i usluga koji su ponuđeni po konkurentnim cijenama i pravovremeno. Ugovori koje Investitori dodjeljuju moraju da budu predmet nepristrasnih pregovora i u skladu sa najboljim interesima projekta.

---

⁵ Za dalja uputstva, pogledati obavještenje Komisije o tumačenju zakona Zajednice koji se primenjuje na dodjeljivanje ugovora koji nisu, tj. nisu u potpunosti u skladu sa odredbama direktivama o javnim nabavkama, SGEZ, 2006/C 179/02, 1. avgusta 2006. godine.

3. OPERACIJE IZVAN EVROPSKE UNIJE

3.1. *Uopšteno*

Ugovori o saradnji i protokoli o finansiranju dogovoreni između Evropske unije i zemalja izvan EU propisuju uslove prema kojima Banka može da postavi operacije u formi kredita bilo iz sopstvenih sredstava (koje Banka uglavnom pozajmljuje na tržištima kapitala), bilo iz sredstava koja potiču od trećih strana, a kojima Banka upravlja. U svim slučajevima, Banka zahtijeva da se poštuju glavni principi EU direktiva o nabavkama, opisanih u delu 1.1., uz potrebna proceduralna prilagođavanja.

Države kandidati i potencijalni kandidati, sve više uključuju EU direktive u svoje zakonodavstvo. U ovom Vodiču, na njih se odnosi poglavlje 3. „Operacije izvan Evropske unije”, do roka do kojeg su se obavezale da će uvesti direktive EU o nabavkama, koji je dogovoren tokom njihovih pregovora sa Komisijom, pod uslovom da uvedu ove direktive u svoje državno zakonodavstvo u to vrijeme. Poslije toga na njih će se odnositi poglavlje 2. „Operacije u okviru Evropske unije”

3.2. *Prihvatljivost davalaca radova, robe i usluga*

3.2.1. *Finansiranje sopstvenim sredstvima*

U operacijama koje se finansiraju sopstvenim sredstvima Banke (sa subvencijama ili bez njih), ponude su otvorene za državljane svih zemalja. Ograničenja ipak mogu postojati u slučaju zajedničkog kofinansiranja (pogledati član 3.2.3 dalje).

3.2.2. *Finansiranje ostalim sredstvima*

Pozivi za dostavljanje ponuda koji se finansiraju raspoloživim sredstvima u okviru olakšice za ulaganja koja je uspostavljena Sporazumom iz Kotonua (Sporazum o partnerstvu između zemalja Afrike, Kariba, Pacifika i Evropske unije, potpisan u Kotonuu, 23. juna 2000. godine), otvoreni su za državljane svih zemalja.

U drugim slučajevima finansiranje ugovora iz izvora koji potiču od trećih strana (ili kombinacijom sredstava Banke i sredstava trećih strana), prihvatljivost ponuđača, roba i usluga regulisana je pravilima koja se primjenjuju na odgovarajući instrument finansiranja. Ova pravila su ukratko data u **Aneksu 4**.

3.2.3. *Kofinansiranje sopstvenim resursima*

Banka može kofinansirati projekte sa drugim finansijskim instrumentima i institucijama, posebno sa nekim instrumentima Evropske komisije, grupe Svjetske banke (IBRD, IDA i IFC), regionalnih razvojnih banaka kao što su Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Afrička razvojna banka (AfDB), Azijska razvojna banka (AsDB), Interamerička razvojna banka (IDB), kao i bilateralnih agencija zemalja Evropske unije za pružanje pomoći i različitih banaka iz drugih država, itd. Ovakvo kofinansiranje se može urediti na zajedničkoj ili paralelnoj osnovi:

- kod **zajedničkog kofinansiranja** dva odvojena finansijera, koji mogu imati različita prava za prihvatljivost, s obzirom na porijeklo radova, robe i usluga, se dogovaraju da finansiraju isti ugovor. U tom slučaju, Banka uslovljava svoje učešće maksimalnim otvaranjem prihvatljivosti drugog kofinansijera, a u najmanju ruku za sve radove, robu i usluge koje su porijeklom iz Evropske unije i zemlje korisnika. U slučaju kofinansiranja budžetskim instrumentima EU, prihvatljivost je ograničena na taj EU instrument; i

- kod **paralelnog kofinansiranja**, svaku odvojenu komponentu projekta ili ugovora finansira jedan finansijer. U tom slučaju postupci koje je usvojio svaki kofinansijer se primjenjuju na one komponente ili ugovore koje isti finansira. Bančina pravila o prihvatljivosti, s obzirom na porijeklo radova, robe i usluga, bi se tako primjenjivala samo na komponente ili ugovore koje Banka finansira.

3.3. Opis postupka nabavke

3.3.1. Uopšteno

Postupci nabavke za projekte Banke izvan Evropske unije, su u skladu sa odredbama Statuta Banke, Ugovora o osnivanju EU, gorenavedenih sporazuma o saradnji i finansijskim protokolima, i relevantnim odlukama Evropskog suda pravde.

Postupci se temelje na sljedećem:

- razvojni cilj povjeren Banci, a posebno osnovni zadatak Banke da svojim operacijama doprinese privrednom napretku u datim zemljama, uključujući ne samo pažljiv odabir projekata, već, u fazi realizacije, i pristup odgovarajućoj tehnologiji po najpovoljnijim cijenama;
- glavni mehanizmi, pravila i procedure sadržani u relevantnim EU direktivama , kako je primjereno specifičnim operacijama i datim zemljama; i
- dužnost Banke je da, kao dugoročna finansijska institucija Evropske unije, osigura da primjena pravila za nabavke daje preduzećima iz država članica ravnopravnu šansu za učešće u radovima i obezbjeđenju robe i usluga za realizaciju komponenata projekata koje Banka finansira.

Pogledati **Aneks 1** za definisanje posebnih uslova nabavke.

3.3.2. Međunarodni postupci nabavke

Ovi postupci proizilaze iz EU direktiva , a mogu se mijenjati s vremena na vrijeme:

- **Otvoreni postupak** omogućava svim zainteresovanim stranama (ugovaračima ili dobavljačima, zavisno od slučaja) da podnesu ponudu. Oni sadrže stroge zahtjeve za međunarodno oglašavanje, uključujući i oglašavanje u „Službenom glasniku Evropske unije” (SGEU); jasnu i sveobuhvatnu tendersku dokumentaciju, i pravedne i transparentne postupke prikupljanja ponuda, ocenjivanja i dodjele.

Specifične odredbe primjenjive na otvorene postupke, koje odražavaju najbolje međunarodne prakse, su opisane u članu 3.7.

- **Ograničeni** postupci podrazumijevaju da ponude mogu da podnesu samo kandidati koje Investitor pozove. One su slične otvorenim postupcima u pogledu prikupljanja ponuda (obuhvataju jasnu i sveobuhvatnu tendersku dokumentaciju, pravedne i transparentne postupke prikupljanja ponuda, ocenjivanja i dodjele). Na odabir kandidata se primjenjuje:
  - ili se međunarodno oglašavanje (uključujući objavljivanje u SGEU) i lista kandidata priprema kroz zvaničnu predkvalifikaciju;
  - ili se lista kandidata utvrđuje kroz sistem kvalifikacije izvođača i dobavljača, koji se pokreće i održava kroz objavljivanje u SGEU uz poštovanje osnovnih načela pravednosti, transparentnosti, i nediskriminacije. Pomenuta lista ne bi trebala da bude

zatvorena predugo i trebalo bi da se reviduje redovno, kako bi bilo omogućeno novim učesnicima da se prijave.

- **Konkurentski dijalog** je postupak koji se može koristiti za posebno složene ugovore, gdje Investitor objektivno nije u stanju da pripremi zvaničnu tendersku dokumentaciju kao što je to kod otvorenih ili ograničenih postupaka. "Contract Notice" (Obavještenje o pokretanju konkurentskog dijaloga) mora biti međunarodno objavljeno (uključujući i SGEU). Investitor započinje (pokreće) pregovore sa odabranim kandidatima u cilju definisanja najboljeg za zadovoljenje svojih potreba
- **Pregovarački postupci** omogućavaju Investitorima da se konsultuju sa kandidatima o svom izboru i pregovaraju o uslovima ugovora sa jednim ili više njih. Izbor kandidata se vrši ili na osnovu međunarodnog oglašavanja (uključujući i oglašavanje u SGEU) ili ga direktno vrši Investitor. Ako ga direktno vrši Investitor, onda bi on, ukoliko je to moguće, trebao da pozove najmanje tri kvalifikovana kandidata, iz najmanje dvije različite zemlje, da pregovaraju.

3.3.3. *Državni postupci nabavke*

Za manje ugovore i posebne radove, koji nisu obuhvaćeni EU direktivama, prikladniji mogu biti drugi postupci:

- **Državna licitacija** (sa objavljivanjem samo u lokalnoj štampi) poštuje normalne postupke zemlje Investitora. Tenderska dokumentacija je na zvaničnom jeziku zemlje, nacionalna valuta se koristi za ponude i plaćanja; a cijene ponuda obično uključuju sve primjenjive lokalne carine i poreze.
- **Lokalna kupovina i direktno ugovaranje** omogućavaju Investitorima da pregovaraju o cijenama i drugim uslovima sa nekoliko lokalnih izvođača ili dobavljača, ili samo sa jednim od njih.
- **Rad u vlastitoj režiji** (takođe se naziva i **direktni rad**), nije zapravo postupak nabavke jer se sastoji od izvođenja radova uz korišćenje sopstvene radne snage i opreme Investitora. Ovo je možda jedina izvodljiva metoda za obezbjeđenje nekih vrsta radova, ili interno obezbjeđenje odgovarajućih usluga kao što su osnovno projektovanje, istraživanja, razvoj, itd.

3.4. *Izbor postupka nabavke*

3.4.1. *Operacije u javnom sektoru*

Izvan EU, Banka definiše operacije u javnom sektoru kao one koje vrše:

- u svim slučajevima: javni organi;
- pored toga, u slučaju gasa, grijanja, električne energije, vode, saobraćaja, ispitivanja ili vađenja nafte, gasa, uglja ili drugih vrsta čvrstog goriva, luka i aerodroma, telekomunikacija i poštanskih usluga;
  - javna preduzeća koja posluju na tržištima koja nisu liberalizovana, i
  - preduzeća u u privatnom vlasništvu kojima su data posebna ili ekskluzivna prava bez konkurentskog procesa i koja rade na tržištima koja nisu liberalizovana

Precizna definicija javnog sektora data je u **Aneksu 5**.

Za sve druge operacije smatra se da pripadaju privatnom sektoru.

Da bi se osigurala ekonomičnost, efikasnost, nediskriminacija i transparentnost u nabavkama, Banka zahtijeva da se nabavke za ugovore u operacijama javnog sektora, u svim odgovarajućim slučajevima, vrše uz poštovanje otvorenog ili ograničenog postupka nabavke sa objavljivanjem u SGEU. Izuzeci su dozvoljeni samo u specijalnim okolnostima koje se odnose na karakter projekta ili Investitora, procijenjenu vrijednost ugovora, ili druge faktore svojstvene kontekstu projekta. U svim slučajevima, usvojeni postupak mora da bude potpuno opravdan od strane Investitora, prihvatljiv za Banku, u najboljem interesu projekta i dosljedan principima navedenim u članu 3.3.1. gore.

Nikakav predloženi ugovor se ne može dijeliti s namerom da se izbjegne primjena ovog Vodiča. Posebno, dijeljenje radova na nekoliko malih ugovora sa jedinom svrhom favorizovanja domaćih izvođača nije prihvatljiv za Banku, osim ako Investitor može da dokaže da bi to bilo povoljnije za ciljeve ekonomičnosti i efikasnosti realizacije projekta.

Zbog tih ciljeva, Banka zahtijeva da Investitori koji posluju u javnom sektoru usvoje odgovarajuće postupke nabavke radova, robe i usluga (osim konsultantskih usluga, za koje su procedure nabavke opisane u Poglavlju 4.) dosljedne sljedećim principima:

- **Otvoreni postupci** sa objavljivanjem u SGEU (i međunarodnim i lokalnim novinama) su najčešći oblik nabavke za javne ugovore.
- **Ograničeni postupci** sa objavljivanjem u SGEU (i međunarodnim i lokalnim novinama) se preporučuju za velike ili složene javne ugovore za koje je potrebna pred-kvalifikacija izvođača ili dobavljača. U slučajevima gdje je tehnički dijalog između Investitora i ponuđača od koristi, preporučuje se upotreba dvofaznog sistema, kao što je opisano u **Aneksu 1**.
- **Konkurentski dijalog, sa objavljivanjem** u SGEU (i međunarodnim i lokalnim novinama) se može koristiti za posebno složene ugovore kada Investitor objektivno nije u mogućnosti da definiše tehničke standarde za zadovoljenje potreba ili ciljeva, ili kada nije u stanju da definiše zakonski i finansijski deo (aspekt) projekta.
- **Pregovarački postupci** sa objavljivanjem u SGEU (i međunarodnim i lokalnim novinama), se mogu koristiti kada:
  - karakter radova ili usluga ili pratećih rizika ne dozvoljava opšte određivanje cena;
  - intelektualni ili finansijski karakter usluga ne dozvoljava da se za izbor koriste pravila otvorenih ili ograničenih postupaka ili konkurentski dijalog ili
  - radovi se izvode samo za potrebe istraživanja, ispitivanja ili razvoja.
- **Pregovarački postupci**, sa listom kandidata koju je utvrdio direktno Investitor, mogu se koristiti u izuzetnim slučajevima u kojima:
  - je odgovor na otvoreno ili ograničeno prikupljanje ponuda, održano u skladu sa ovim Vodičem, bio nezadovoljavajući;
  - bi produženje postojećeg ugovora, dodijeljenog u skladu sa ovim Vodičem, za dodatne radove, robu ili usluge sličnog karaktera, očigledno bilo ekonomično i efikasno rješenje i nikakva prednost se ne bi postigla daljim takmičenjem;

- je produženje postojećeg ugovora, dodijeljenog u skladu sa ovim Vodičem, za nabavku dodatnih radova, robe ili usluga koji se tehnički ili ekonomski ne mogu odvojiti od originalnog ugovora bez velikih nepogodnosti za Investitora.
- proizvod ili uslugu može da obezbijedi samo ograničen broj dostavljača zbog ekskluzivnih sposobnosti ili prava;
- je određeno da je standardizacija sa postojećom opremom značajna i opravdana: ili
- radi se o izuzetno hitnom slučaju koji je posljedica nepredvidivih događaja.
- **Državna licitacija** može biti primjerena za ugovore koji, zbog svoje veličine, karaktera ili obima, vjerovatno neće privući stranu konkurenciju. Ove okolnosti nastaju kada:
  - su vrijednosti ugovora male;
  - su radovi geografski raštrkani ili podijeljeni tokom dužeg perioda;
  - su radovi radno intenzivni; ili
  - su prednosti otvorenog ili ograničenog postupka očigledno manje od pratećeg administrativnog ili finansijskog opterećenja.
- **Kupovina** je primjerena za nabavku odmah dostupnih gotovih proizvoda ili robe standardne specifikacije male vrijednosti; ukoliko je moguće, trebalo bi tražiti ponude od najmanje tri dobavljača.
- **Direktno ugovaranje** može biti opravdano samo ako jedan izvođač ili dobavljač može da ispuni ugovor na zadovoljavajući način i uz najpovoljnije troškove.
- **Rad u vlastitoj režiji može da bude opravdan ako:**
  - usluge obuhvataju intelektualnu svojinu Investitora;
  - količine obuhvaćenih radova se ne mogu definisati unaprijed;
  - radovi su mali i raštrkani ili su na udaljenim lokacijama;
  - radove treba izvesti bez prekidanja tekućih operacija;
  - Investitor je očigledno u povoljnoj poziciji da izvede radove po primamljivoj cijeni (npr. polaganje željezničkih šina); ili
  - desi se neki hitan slučaj koji zahtijeva hitno djelovanje.

Da bi bili prihvatljivi za Banku, **državni postupci** (koji pokrivaju licitaciju i kupovinu) moraju osigurati ekonomičnost, efikasnost, i transparentnost, kao i da budu usaglašeni sa principima na kojima se zasniva ovaj Vodič. Ukoliko kvalifikovane strane firme žele da učestvuju u državnim postupcima, to im mora biti omogućeno. Dodatni zahtjev Banke je da svaki ponuđač ili korisnik ugovora, mora da potpiše Izjavu o integritetu (vidi član 3.6 i **Aneks 3.**)

Prag ispod kojeg se **državni postupci** mogu koristiti će varirati u zavisnosti od karaktera projekta, iskustva Investitora i lokalnih uslova. Prag će biti dogovoren za svaku vrstu radova, isporuka ili usluga između Investitora i Banke, za svaki projekat pojedinačno. Osim za konsultantske usluge (videti poglavlje 4), ovaj prag ne bi trebalo da premašuje 5 miliona evra za radove, 200.000 evra za

robu i usluge, osim električne energije, gasa, vode i saobraćaja, gdje je 400.000 evra i telekomunikacija gdje je 600.000 evra (sve vrijednosti su bez poreza na dodatnu vrijednost, ili ekvivalentnih direktnih poreza).

3.4.2. Operacije u privatnom sektoru

Investitori koji posluju u privatnom sektoru (tj. Izvan operacija definisanih u Aneksu 5), obično ostvaruju ciljeve ekonomičnosti i efikasnosti poštovanjem utvrđenih komercijalnih praksi. Prema tome, Banka ne zahtijeva da oni poštuju gore navedene postupke javnih nabavki. Na primjer, blaži, jeftiniji i brži pregovarački postupci (koji se generalno sastoje od međunarodne potrage među malim brojem dobavljača nakon čega slijede pregovori), često su efikasniji. Bez obzira na to, gdje god je prikladno, Banka će podsticati takve Investitore da objave obavještenje o prikupljanju ponuda u SGEU i da usvoje otvoreni ili ograničeni postupak, posebno za velike ugovore.

U tim slučajevima može biti potrebno uvođenje odgovarajuće zaštite da bi se osiguralo potpuno poštovanje legitimnih interesa Investitora i drugih strana u komercijalnom ugovaranju, povezanih sa povjerljivošću u procesu nabavke.

U svakom slučaju, Banka se stara da Investitori poštuju pravedne i transparentne procedure nabavke koji obezbjeđuju adekvatan izbor između ponuđenih radova, robe i usluga odgovarajućeg kvaliteta, po konkurentnim cijenama i pravovremeno. Izabrana ponuda mora biti ekonomski najpovoljnija. Ugovori koje dodjeljuju Investitori moraju biti predmet nepristrasnih pregovora i u skladu sa najboljim interesima projekta. U tom slučaju, Banka osigurava da se, koliko je god moguće i zavisno od veličine ugovora, konsultuju najmanje tri kvalifikovana preduzeća, iz najmanje dvije različite zemlje. Banka će takođe osigurati da nema diskriminacije na osnovu državljanstva dobavljača.

Ako je preduzeće akcionar Investitora (ili je Investitor akcionar preduzeća ili Investitor i kompanija imaju zajedničke akcionare), a Investitor dodijeli ugovor tom preduzeću (kao izvođaču, proizvođaču ili na drugi način) u okviru projekta koji finansira Banka, Banka provjerava da li su troškovi u skladu sa početnim procjenama i tekućim tržišnim cijenama, kao i to da li su uslovi ugovora pravedni i razumni. Banka neće finansirati radove, robu ili usluge čiji su troškovi premašili tržišne cijene.

3.4.3. Koncesione operacije

Kada Banka učestvuje u finansiranju projekta koji se razvija po principu BOT (izgradi, upravljaj i prenesi), ili sličnom koncesionom sistemu koji uživa posebna ili ekskluzivna prava, ili drugu državnu koncesiju, kao što je priznat monopol, Banka primjenjuje sljedeći pristup:

- Ako je koncesionar odabran nakon zvaničnog međunarodnog tenderskog postupka (koji može da obuhvati nekoliko faza, ali je predmet odgovarajuće međunarodne javnosti) prihvatljivog za Banku, i snosi eksplicitnu odgovornost za izvođenje radova i pružanje usluga u skladu sa svojom koncesijom, radovi, robe i usluge koje se finansiraju putem Banke se od strane Banke smatraju kao operacije u privatnom sektoru i mogu biti nabavljene u skladu sa relevantnim odredbama ovog Vodiča.,
- U slučaju da koncesionar nije izabran putem zvaničnog međunarodnog tenderskog postupka, a Banka smatra da je Sporazum o koncesiji ekonomski razuman u pogledu cijena, kvaliteta i podele rizika, Banka će provjeriti proces selekcije kako bi utvrdila da li je koncesija dodeljena putem transparentnih procesa u skladu sa načelima EU Sporazuma , ukazujući da su sljedeća tri kriterijuma ispunjena:

1. da je postojala odgovarajuća međunarodna javnost koja omogućava međunarodno takmičenje;

2. da je proces bio pravedan i da nije bilo diskriminacije; i
3. da se proces može pratiti.

Ukoliko je ovo slučaj radovi, robe i usluge koje finansira Banka, se takođe smatraju operacijama u okviru privatnog sektora i mogu se nabavljati u skladu sa relevantnim odredbama ovog Vodiča.

- Ukoliko Banka smatra Sporazum o koncesiji ekonomski opravdanim u pogledu cijene, kvaliteta i podele rizika, ali je pregledom utvrđeno da neki od gorenavedenih kriterijuma nije ispunjen, Banka može, na bazi izuzetka, da i dalje razmotri podržavanje projekta ako smatra da je „dodatna vrijednost”⁶ projekta dovoljno jaka da nadmaši ova odstupanja. U tom slučaju:
  - U oblastima gasa, grijanja, električne energije, vode, saobraćaja, ispitivanja i vađenja nafte, uglja i ostalih vrsta čvrstog goriva, luka i aerodroma, telekomunikacija i poštanskih usluga - ako je koncesionaru dodijeljeno posebno i ekskluzivno pravo bez takmičarskog procesa i ako posluje na tržištu koje nije liberalizovano⁷⁷ - Banka će radove, robe i usluge koje finansira smatrati kao operacije u javnom sektoru, koje treba nabaviti u skladu sa relevantnim pravilima ovog Vodiča.
  - U ostalim oblastima, naročito gdje nekoliko koncesionara posluje na liberalizovanom tržištu, Banka može da prihvati privatne procedure nabavke, za pojedine slučaje, u zavisnosti od stepena usaglašenosti sa tri gorenavedena kriterijuma, i uzimajući u obzir sporazume o kofinansiranju.

Kada su procedure privatne nabavke prihvaćene, Banka će podsticati koncesionara da objavi u SGEU generalno obavještenje koje se tiče njegovog investicionog programa koji će se provoditi izvan njegove organizacije.

U slučaju privatne inicijative u javno-privatnom partnerstvu, koja se takođe naziva i „samoinicijativna ponuda” (privatni ulagač snosi ukupne troškove pripreme projekta koji potom javni Investitor uključuje u međunarodno prikupljanje ponuda), Banka može da prihvati da ovaj privatni ulagač iskoristi ograničene kompenzacione podsticaje u proceduri prikupljanja ponuda, pod uslovom da ovi podsticaji ne utiču na transparentnost, pravednost i konkurentnost procesa prikupljanja ponuda.

3.4.4. Specifične operacije

- **Okvirni zajmovi:** Kada Banka finansira operacije sa više komponenti, gdje detalji svih podprojekata nisu poznati u toku procjene, to zahteva od Investitora da osigura da će se nabavka radova, robe i usluga, koja je u vezi sa podprojektima koje finansira Banka, provoditi u skladu sa odredbama ovog Vodiča.
- **Posrednički zajmovi (slučaj globalnih zajmova ili zajmova od posredničkih institucija):** kada Banka odobri zajam posredničkoj instituciji (obično finansijskoj instituciji koja obezbjeđuje zajmove manjim i srednjim preduzećima), ona zahtijeva da takav posrednik preduzme sve potrebne mjere da osigura da će nabavka krajnjih korisnika

⁶ „Dodatna vrijednost” obuhvata tri sljedeća faktora: (i) usaglašavanje projekta sa opštim ciljevima i prioritetima Banke; (ii) kvalitet i stabilnost projekta; i (iii) doprinos EIB-a projektu.

⁷ Kao što je definisano Aneksom 5.

radova, roba i usluga za podprojekte koje finansira Banka biti ekonomski najpovoljnija opcija, koja poštuje procedure u pogledu datih okolnosti i lokalnog zakonodavstva. Kada se radio o otvorenom ili ograničenom postupku, on mora da bude proveden u skladu sa odredbama ovog Vodiča.

- **Operacije sa akcijskim kapitalom:** u određenim regijama izvan EU, Banka može finansirati akcijski kapital javnog ili privatnog preduzeća. U tom slučaju, Banka se dogovara sa Investitorom o ugovorima na koje će njeno finansiranje biti raspoređeno i zahtijeva da Investitor poštuje postupak nabavke na isti način kao i za direktno finansiranje projekta. Ipak, u slučaju čisto finansijske pomoći (kao što je jačanje kapitala preduzeća), gdje nema direktno povezanih nabavki radova, roba i usluga, gorenavedeno se ne primjenjuje.
- **Zajmovi garantovani u okviru olakšice za ulaganja** (Sporazum iz Kotonoua): ako Banka garantuje otplatu zajma koji je dao drugi zajmodavac, radovi, robe i usluge finansirani navedenim zajmom se moraju nabaviti u skladu sa postupcima koji osiguravaju transparentnost procesa nabavke, pravednost prema ponuđačima i izbor ekonomski najpovoljnije ponude na osnovu gorenavedenih članova 3.4.1 i 3.4.2. Banka može da zahtijeva da konkurencija bude otvorena za adekvatan broj dobavljača radova, roba i usluga (na primjer, kroz međunarodno oglašavanje Obaveštenja o nabavci).

3.4.5. Specifični slučaj zajedničkog kofinansiranja

U slučaju zajedničkog kofinansiranja između multi ili bilateralnih finansijskih institucija, ili drugih međunarodnih organizacija, nabavka za međusobno finansirane ugovore se može provesti, uz saglasnost Banke, po pravilima druge kofinansirajuće institucije ili organizacije (kofinansijske institucije), dok god oni ispunjavaju minimalne zahtjeve i standarde Banke:

- Kofinansirajuća ustanova otvara svoju kvalifikovanost na osnovu člana 3.2 gore;
- Pozivi na tender dobijaju odgovarajući publicitet kako bi se osiguralo široko međunarodno takmičenje; i
- Pravila nabavke su u skladu sa međunarodno prihvaćenim praksama koje poštuju principe nediskriminacije ponuđača, pravednosti i transparentnosti postupka i dodjelu ugovora ponudi koja je ekonomski najpovoljnija.

Takođe, Banka može da odluči da povjeri kofinansirajućoj ustanovi nadgledanje nabavke zajednički finansiranih ugovora u njeno ime.

Štaviše, Banka može da odluči da povjeri kofinansirajućoj ustanovi procijenu i/ili nadgledanje projekta u njeno ime. U tom slučaju, kofinansirajuća ustanova je u potpunosti nadležna za nadgledanje nabavke projekta i primjenjuje sopstvena pravila na sve komponente projekta, obezbeđujući poštovanje gore navedenih principa⁸.

3.5. Pregled odluka o nabavkama od strane Banke (za javne i privatne operacije)

⁸ U posebnom slučaju za projekte izvan Evropske unije, pod „incijativom uzajamnog oslanjanja” između EIB, AFD, i KfW, jednom od tri kofinansirajuća partnera, nazvanom vodeća institucijom, povjeren je od strane druga dva da u njihovo ime vrši procjenu i/ili nadgledanja projekta . U tom slučaju, vodeća institucija je u potpunosti nadležna za nadgledanje nabavke za projekat i primjenjuje sopstvena pravila kako je dogovoreno sa EIB.

Za vrijeme faze ocjenjivanja projekta, Investitor mora obezbijediti Banci detaljne informacije o planu nabavke (odabir postupka primjerenog projektu, dinamika, tehničke specifikacije, objavljivanje obavještenja o nabavci, vrijeme predviđeno za pripremu tendera itd.).

U slušaju međunarodnih postupaka nabavke, kao što je definisano u članu 3.3.2, Banka zahtijeva da Investitori traže njenu saglasnost za sve bitne odluke u vezi sa nabavkom i nadgledanjem postupka nabavke kako slijedi:

- obavještenje o nabavci, dokumentacija koja se odnosi na proceduru pred-kvalifikacije (ako je primjenljivo), i tenderska dokumentacija se mora poslati Banci na upoznavanje i komentare, prije nego bude objavljena ili dostavljena potencijalnim ponuđačima;
- pred-kvalifikacija ponuđača (ukoliko postoji), ocjenjivanje ponuda i prijedlog odluke o dodjeli ugovora mora da dobije "non-objection" od Banke na osnovu odgovarajućih dokumenata; i

U slučaju da ne postoji međunarodna procedura nabavke, Investitor mora da dobije "non-objection" od Banke na odabranu proceduru nabavke i na krajnji odabir ponuđača na osnovu adekvatnog opravdanja koje je obezbijedio.

Zahtjevi koji se odnose na pregled odluka o nabavkama od strane Banke dati su u **Aneksu 2**.

3.6. Protivzakonite radnje - Izjava o integritetu

Kao što je naznačeno u članu 1.4, Banka je posvećena osiguranju da se njene pozajmice koriste za dogovorene namjene i da su njene operacije oslobođene od protivzakonitih radnji (uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće: prevara, korupcija, obmana, tajno dogovaranje, ometanje⁹, pranje novca i finansiranje terorizma). Posebno, za zemlje izvan Evropske unije, Banka će, kao uopšteno pravilo, zahtijevati od Investitora da u tenderskoj dokumentaciji (ili u ugovoru, u slučaju pregovaračkog postupka) naznači stavku koja:

- zahtijeva od bilo kojeg ponuđača radova, roba i usluga, kao uslov za prijem kvalifikovanosti, da izvrši i priloži uz svoju ponudu i Izjavu o integritetu, u formi koja je naznačena u **Aneksu 3**; i
- daje Investitoru, Banci i revizorima koje je imenovao bilo koji od njih, kao i bilo kojem organu vlasti ili nekoj instituciji Evropske unije ili tijelu koje ima nadležnost po zakonu EU, pravo na inspekciju evidencije izvođača radova, dobavljača ili konsultanta u vezi sa bilo kojim ugovorom koji Banka finansira,

Od zahtjeva za Izjavom o integritetu može se odustati kod onih Investitora iz privatnog sektora koji mogu zadovoljiti EIB tako što su implementirali standarde za borbu protiv prevare, najmanje ekvivalentne politici Banke

3.7. Međunarodne procedure nabavke

3.7.1. Opšti aspekti

Kao opšte pravilo, Banka zahtijeva da se javni ugovori dodjeljuju nakon otvorenog ili ograničenog postupka sa objavljivanjem obavještenja o nabavci u SGEU. Bilo kakav izuzetak mora biti opravdan od strane Investitora i odobren od strane Banke.

Različiti koraci u postupku nabavke koje treba da ispoštuje Investitor su obično sljedeći:

⁹ Kao što je definisano Aneksom 3.

- objavljivanje obavještenja o nabavci kojim se traže ponude (ili pred-kvalifikacija ponuđača) u SGEU i drugim medijima sa naznakom da bi Banka mogla da finansira ugovor;
- odluka o listi pred-kvalifikovanih ponuđača i obavještavanje kandidatima (za ograničeni postupak);
- slanje tenderske dokumentacije potencijalnim ponuđačima;
- prijem, javno otvaranje i ocjenjivanje ponuda;
- dodjela ugovora, obavještavanje svih drugih ponuđača o rezultatu i objavljivanje obavještenja o dodjeli u SGEU; i
- izvršavanje ugovora. Kada se koriste otvoreni ili ograničeni postupak, Investitori treba da primjenjuju pravila i uključe odredbe date u nastavku .

3.7.2. Objavljivanje obavještenja o nabavci

Banka zahtijeva da Investitor objavi Obavještenje o nabavci u SGEU. Ukoliko je potrebno, Banka će pružiti pomoć u uređivanju tog objavljivanja u ime Investitora.

U slučaju direktnog poziva za podnošenje ponuda bez prethodne pred-kvalifikacije, obavještenje mora da navede najmanje (vidi standardnu formu u **Aneksu 6**):

- naziv Investitora, naziv projekta i pozivanje na potencijalno finansiranje Banke;
- opis radova ili karaktera isporuke ili usluga koje treba obezbijediti;
- projektovanu dinamiku;
- listu kriterijuma za ocjenjivanje ponuda, poredanu po opadajućem značaju;
- mjesto gdje se tenderska dokumentacija može dobiti;
- krajni datum za prijem ponude; i
- vrijeme i mjesto javnog otvaranja ponuda.

Banka takođe podstiče objavljivanje Obavještenja o nabavci i u drugim međunarodnim medijima ili lokalnim publikacijama. U tom slučaju, oni moraju da budu objavljeni ne ranije već, poželjno bi bilo, u isto vrijeme kao i u SGEU i sa istim uslovima i tekstom.

Ako je Investitor već započeo postupak nabavke za određenu komponentu projekta prije uključivanja Banke, Banka može ipak prihvatiti da finansira tu komponentu uprkos neobjavljivanju u SGEU, pod uslovom da Investitor može da dokaže da je publicitet dat prikupljanju ponude dovoljan da privuče široku međunarodnu konkurenciju.

3.7.3. Pred-kvalifikacija u ograničenom postupku

U ograničenom postupku, Investitor mora da izabere kandidate koje će pozvati da podnesu ponude. Odabir kandidata bi trebalo da se vrši nakon zvaničnog procesa pred-kvalifikacije

otvorenog za sve zainteresovane firme i objavljenog u SGEU. Takva pred-kvalifikacija je obično potrebna za velike ili složene ugovore.

Faktori pred-kvalifikacije, koje treba navesti u obavještenju o nabavci i precizirati u dokumentima o pred-kvalifikaciji, treba da se zasnivaju na sposobnosti i resursima budućih ponuđača da izvrše dati ugovor. Faktori koji se obično uzimaju u obzir su kandidatovo:

- iskustvo i prethodni učinak na ranijim ugovorima;
- sposobnosti sa aspekta zaposlenih, opreme i postrojenja za izgradnju ili proizvodnju; i
- finansijsko stanje.

Investitor treba da obavijesti sve kandidate o odluci pred-kvalifikacije, uključujući i kratak pregled relevantnih razloga za takvu odluku.

Osim obavještenja i izbora kandidata kroz proces pred-kvalifikacije, ograničeni postupak je u svim aspektima isti kao i otvoreni postupak.

3.7.4. Tenderska dokumentacija

Investitori mogu primjenjivati uslove za ugovore iz zakonodavstva svoje zemlje, ali se podstiču da koriste međunarodno priznatu standardnu dokumentaciju za nabavke kao što je dokumentacija pripremljena od strane Svjetske banke (dostupna na internet stranici Svjetske banke, www.worldbank.org, projekti i operacije / nabavka / vidi indeks standardneponude i dokumente ponude, ili politika nabavke i postupci za izvođenje), i FIDIC (Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils), dokumentacija koja se može naručiti na internet stranici FIDIC www.fidic.org, pod uslovom da je ona kompatibilna sa odredbama ovog Vodiča.

Tenderska dokumentacija mora da bude sačinjena na takav način da omogućava široku međunarodnu konkurenciju. Takođe, moraju u potpunosti da poštuju pravila data u ovom Vodiču.

Cijena za preuzimanje tenderske dokumentacije bi trebala da bude u skladu sa troškovima njihove izrade i eventualnog slanja.

Ako se izvrše bilo kakve izmjene tenderske dokumentacije za vrijeme perioda podnošenja ponuda, Investitor ih mora poslati svim ponuđačima i predvidjeti adekvatno vrijeme za odgovor.

Tenderska dokumentacija treba da sadrži odredbe koje se odnose na primjenjivo pravo i rješavanje sporova. Međunarodna trgovinska arbitraža može imati praktične prednosti, a Banka podstiče Investitore da ih koriste.

Vrijeme predviđeno za pripremu ponuda treba da zavisi od veličine i složenosti ugovora. Normalno je da traje najmanje šest sedmica od trenutka stavljanja na raspolaganje tenderske dokumentacije potencijalnim ponuđačima. Ako se radi o velikim radovima ili složenim stavkama opreme, period se prema tome mora produžiti. U tom slučaju, Investitor se podstiče da organizuje sastanke radi davanja objašnjenja i izlaske na teren da bi olakšao ponuđačima da shvate predmet ponude. Ako ponuđači postavljaju konkretno pitanje u vezi sa tenderskom dokumentacijom, Investitor mora da im odgovori u roku od jedne sedmice. U svakom slučaju, svi ponuđači moraju biti jednako i pravedno tretirani.

Tenderska dokumentacija treba da sadrži izjavu o tome da ponuđači treba pismeno da upozore Investitora, uz upućivanje kopije Banci, u slučaju da smatraju da određene klauzule ili tehničke

specifikacije tenderske dokumentacije mogu ograničavati međunarodnu konkurenciju ili daju nepravednu prednost nekim ponuđačima.

3.7.5. Jezik

Obavještenje o nabavci, dokumenti o pred-kvalifikaciji (ako je primjenjivo), tenderska dokumentacija i izvještaj o ocjenjivanju ponuda, trebali bi biti pripremljeni na jednom od zvaničnih jezika Evropske unije (poželjno na engleskom ili francuskom).

U specifičnim slučajevima, originalna tenderska dokumentacija se može sačiniti na jeziku zemlje (i usvojiti kao zakonski obavezujuća verzija u slučaju sudskog spora), uz uslov da Investitor pripremi i stavi na raspolaganje Banci i ponuđačima ovjeren prevod osnovnih dijelova tenderske dokumentacije. Sva korespondencija i diskusije sa stranim ponuđačima i Bankom o ponudama moraju koristiti jezik EU koji je korišćen za prevođenje tenderske dokumentacije. Ponuđačima treba dozvoliti da podnesu ponudu na ovom jeziku EU.

3.7.6. Tehničke specifikacije

Investitori moraju da koriste EU ili međunarodne standarde i specifikacije, kao što su oni koje izdaje Međunarodna organizacija za standarde, kad god su oni primjenjivi i pogodni, i primjenjivati ih dosljedno na svu tendersku dokumentaciju. Ako se usvoje određeni državni ili drugi standardi, tenderska dokumentacija mora da navede da će biti prihvaćeni standardi koji garantuju nivo kvaliteta ili učinka ekvivalentan ili viši od navedenog. Mora se izbjeći pozivanje na trgovačke znakove ili druge specifične oznake koje bi dovele do diskriminacije između dobavljača. Ako je takvo pozivanje neophodno da bi se objasnio karakter traženih proizvoda, tenderska dokumentacija mora da precizira da je prihvatljiv bilo koji drugi proizvod jednakog ili višeg kvaliteta i učinka.

3.7.7. Cijena ponude za robu, radove i usluge

Kada javni Investitor (ili privatni Investitor oslobođen uvoznih carina), zatraži podnošenje ponuda za isporuku robe, cijene ponude treba zahtijevati na bazi CIF (luka odredišta), ili CIP (mjesto odredišta) za svu robu ponuđenu iz inostranstva, i EXW (franko fabrika ili sa skladišta) za lokalno dostupnu ili proizvedenu ili sklopljenu robu, uključujući i onu prethodno uvezenu.

Ocjenjivanje za isporuku robe bi trebalo da isključuje uvozne carine i takse plative na uvezenu robu i porez na dodatu vrednost (PDV) ili slične poreze na lokalno isporučenu robu, ali bi trebalo da obuhvata sve troškove povezane sa isporukom, dostavljanjem, rukovanjem i osiguranjem robe do krajnjeg odredišta.

Cijene ponude za ugovore o radovima i uslugama koji treba u velikoj mjeri da budu izvršeni u zemlji kupca, mogu zahtijevati uključivanje svih carina, taksi i drugih dažbina. Ocjenjivanje i poređenje ponuda će se vršiti na ovoj osnovi, a izabrani izvođač će snositi sve carine, takse i dažbine u izvršavanju ugovora.

3.7.8. Valuta

Investitori mogu željeti da ograniče, uz slaganje Banke, valutu ponude na specifičnu, međunarodno razmjenjivu valutu. Inače, ponuđačima bi trebalo da bude dozvoljeno da izraze svoje ponude u bilo kojoj valuti kojom se međunarodno trguje, ili u kombinaciji istih za komponentu ugovora u stranoj valuti, ali moraju prihvatiti da za lokalne komponente ugovora plaćanje bude u lokalnoj valuti. U ovom slučaju, ponuđači moraju da opravdaju procenat strane valute koju su zahtijevali u svojoj ponudi.

Plaćanje po ugovoru će se vršiti u valuti ili valutama u kojima je izabrana ponuda izražena. Kada se zahteva da cijena ponude bude izražena u jednoj valuti, a ponuđač zahteva plaćanje u drugim valutama izraženo kao procenat cijene ponude, devizni kurs koji se koristi za svrhe plaćanja bi trebalo da bude onaj koji su ponuđači izrazili u ponudi, da bi osiguralo održavanje vrijednosti različitih dijelova ponude (u drugim valutama) bez gubitka ili dobitka. Tenderska dokumentacija mora da sadrži jasne odredbe o povećanju cijene, ukoliko je primjenjivo.

U svrhu ocenjivanja i upoređivanja ponuda, cijene ponude će se konvertovati u jednu valutu, koju je odabrao Investitor, primenom prodajnog (deviznog) kursa za valutu cijena ponuda objavljenog na međunarodno priznatom deviznom tržištu (na primjer, „Financial Times”) za datum koji je unaprijed odabran i naznačen u tenderskoj dokumentaciji, s tim da taj datum ne smije biti više od 30 dana prije datuma određenog za otvaranje ponuda¹⁰.

3.7.9. Lokalna prednost za robu

Osim za operacije u zemljama kandidatima, Zajmoprincipi mogu da dodijele 15% marže prednosti za robu koja je izrađena ili se proizvodi u zemlji (definisano kao najmanje 30% lokalnog proizvedenog sadržaja). Tenderska dokumentacija mora jasno da naznači takvu prednost. Poređenje se tada pravi između cijene (neto poreza i dažbina (carina) na mjestu isporuke) robe koja se uvozi, uvećano za 15% i cijene (neto od poreza na dodatu vrijednosti ili sličnih taksi) na mjestu isporuke lokalno proizvedenih dobara . Banka ne dozvoljava davanje prednosti radovima (čak iako oni uključuju snabdijevanje robom) ili uslugama poreklom iz zemlje korisnika.

3.7.10. Kriterijumi ocjene ponude

Ocjena ponude se može zasnivati na:

- ili najnižoj cijeni ponude koja ispunjava uslove i tehnički je odgovarajuća; ili
- ekonomski najpovoljnijoj ponudi, primjenjujući odgovarajući broj kriterijuma prilagođenih ugovoru o kojima se radi, npr. cijena, uslovi plaćanja, period izgradnje ili period dostavljanja, tehničke odrednice (predloženo osoblje, oprema, metod izgradnje i planiranje, tehničke karakteristike itd.), karakteristike životne sredine, tehnička kompatibilnost sa ostalom opremom, dostupnost servisa i rezervnih dijelova, operativni troškovi, troškovi održavanja itd.

Odabrani kriterijumi za ocjenu moraju biti naznačeni u obavještenju za nabavku i kvantitativno određeni u tenderskoj dokumentaciji. Kriterijumi za ocjenu određeni u tenderskoj dokumentaciji, moraju se u cjelosti primjenjivati, bez izostavljanja ili dodavanja, u ocjeni ponuda. U slučaju da kriterijumi nisu određeni, primjenjivaće se samo najniža cijena.

Izuzetno, tenderska dokumentacija može posebno da zahtijeva od ponuđača da podnesu finansijske ponude. U tom slučaju, dokumenti treba da uključuju jasnu metodologiju za njihovu ocjenu. Takođe, Banka preporučuje da ponuđači naprave i ponudu bez finansijskog dela.

¹⁰ Datum bi obično trebalo da bude ne stariji od datuma koji je propisan tenderskom dokumentacijom za istek perioda važenja ponude. Ipak, ako odredbe plaćanja sadrže nekoliko značajnih plaćanja na određene predvidljive datume u budućnosti (npr. ugovori o isporuci CIF), Investitor može željeti da precizira primjenu datih terminskih deviznih kurseva za predviđene datume plaćanja za potrebe ocenjivanja, te da sklopi terminske devizne ugovore za ova plaćanja u vrijeme dodjele, da bi se zaštitio od rizika od valutnih fluktuacija. Budući datumi i devizno tržište koje će se koristiti moraju biti jasno precizirani u tenderskoj dokumentaciji.

3.7.11. Otvaranje ponuda

U javnim operacijama, ponude i prateća dokumentacija se moraju otvarati javno, u prisustvu predstavnika ponuđača, ukoliko oni žele da prisustvuju, na datum i mjesto koje je naznačeno u Obavještenju o nabavci ili u tenderskoj dokumentaciji. Ponude koje pristignu nakon roka prijema neće biti uzete u obzir.

U toku otvaranja ponuda, imena ponuđača i iznos svake ponude, uključujući i posebne uslove, rabate i varijante, ako su dozvoljene, moraju se pročitati naglas i evidentirati u zapisniku o otvaranju ponuda. Kopija ovog zapisnika se mora priložiti izvještaju o ocenjivanju ponude koji se šalje Banci.

3.7.12. Ocjena ponuda

Investitor ili njegov predstavnik mora pažljivo da provjeri da li ponude ispunjavaju uslove i da li odgovaraju, te ispraviti sve aritmeričke greške. On mora da zatraži od ponuđača eventualna objašnjenja potrebna za ocenjivanje ponuda, ali se izmjena suštine ponude ili cijene ne može prihvatiti nakon otvaranja ponuda.

Za velike ili složene ugovore, preporučuje se ocenjivanje u dva koraka (tehnički, a potom finansijski), tzv. postupak u dvije koverta, kao što je opisano u **Aneksu 1**.

Samoinicijativne ponude za finansiranje ne bi trebalo razmatrati pri ocenjivanju ponuda.

3.7.13. Dodjeljivanje i potpisivanje ugovora

Investitor treba da obavijesti sve ponuđače o odluci o dodjeli ugovora, uključujući i kratak pregled svih relevantnih razloga za takvu odluku. Da bi se osiguralo da su procedure pregleda za delotvorne pravne lekove dostupne svakom zainteresovanom ponuđaču, ugovor ne bi trebalo da bude potpisan prije datuma isteka razumnog vremenskog perioda od dana kada je odluka o dodjeljivanju ugovora poslata ponuđačima.

3.7.14. Obavještenje o dodjeli

Odmah nakon potpisivanja ugovora, Investitor mora da objavi obavještenje o dodjeli u SGEU. Ako je potrebno, Banka će pomoći da u organizovanju takvog objavljivanja u ime Investitora.

Obavještenje o dodjeli mora da sadrži sljedeće informacije (one koje su u naslovu ili tekstu);

- Naziv i broj projekta;
- Broj i naziv lota;
- Broj objavljivanja;
- Datum objavljivanja obavještenja o nabavci;
- Ime Investitora;
- Reference o finansiranju Banke;
- Vrijednosti ugovora (samo ako je cijena kriterijum za ocjenjivanje);
- Datum dodjele ugovora;
- Broj primljenih ponuda; i
- Ime i adresa uspješnog ponuđača.

4. KONSULTANTSKE USLUGE KOJE FINANSIRA BANKA

Ovo poglavlje pokriva rad konsultanata u projektu koji finansira Banka, bilo zajmom bilo grantom. Poglavlje 3.6- Protivzakonite radnje - Izjava o integritetu, se u potpunosti primjenjuje i na ovo poglavlje. Što se tiče članica i zemalja potencijalnih članica, drugi paragraf Poglavlja 3.1 ovog Vodiča definiše da li se njihove operacije smatraju kao operacije u okviru ili izvan okvira Evropske unije.

4.1. *Projekti u okviru Evropske unije*

Pravila primjenjiva s ovim u vezi sa aktivnostima Banke u okviru Evropske unije su relevantne direktive EU.

4.2. *Projekti izvan Evropske unije*

Odredbe date dalje važe samo za operacije Banke u javnom sektoru. Opšte odredbe člana 3.4.2 su važeće za konsultantske usluge nabavljene u okviru operacija Banke u privatnom sektoru.

Procedure odabira konsultanata/savjetnika i sačinjavanje ugovora o njihovim uslugama moraju da budu transparentne i da osiguraju da se radovi izvršavaju na ekonomski najpovoljniji način, tj. da se se pruži odgovarajući kvalitet usluga, po najboljoj ceni i blagovremeno.

Pravila koja se primenjuju na aktivnosti Banke izvan Evropske unije, s obzirom na odabir konsultanata, su uvek vođena duhom EU direktiva primjenjivih na slične usluge u okviru EU, sa obaveznim prilagođavanjima da bi se uzeli u obzir specifični uslovi koji se odnose na operacije Banke izvan EU.

4.2.1. *Opis postupaka*

Različiti postupci nabavke su opisane dalje:

- otvoreni postupci: međunarodni poziv za podnošenje ponuda (najmanje putem SGEU, i dodatno preko štampe i drugih medija), koji omogućava bilo kojem zainteresovanom konsultantu ili stručnjaku da podnese ponudu za tražene usluge.
- ograničeni postupci: poziv za podnošenje ponude na osnovu liste koja omogućava samo konsultantima/stručnjacima, koje Investitor pozove, da podnesu ponudu. Lista predkvalifikovanih kandidata mora biti izrađena uz korišćenje međunarodnog poziva za izražavanje interesa otvorenog za sve konsultante i koji je objavljen najmanje u SGEU. Banka smatra da je ovaj postupak efikasniji nego gore spomenuti postupak.
- pregovarački postupci sa listom kandidata utvrđenoj direktno od strane Investitora: analiza ponuda (tehničkih i finansijskih) konsultanata/stručnjaka koje je odabrao Investitor i pregovaranje o konačnim uslovima sa jednim ili više istih. Investitori mogu utvrditi listu potencijalnih kandidata (uža lista) koristeći svoje iskustvo, kontakte i/ili konsultantske registre.

4.2.2. Odabir postupka

Postupak nabavke koji će biti usvojen mora da ispuni sljedeće uslove:

- Za procijenjeni iznos od 200.000 evra (bez PDV) ili više (vrijednost ugovora koja se uzima u obzir je ukupna naknada dobavljača), primjenjivi postupci su:
  - ili otvoreni postupak sa objavljivanjem u SGEU; ili
  - ograničeni postupak koji uključuju međunarodni poziv za izražavanje interesa u SGEU.
- Za procijenjeni iznos manji od 200.000 evra (bez PDV), pregovarački postupak sa listom od maksimalno sedam kandidata, sačinjenom na osnovu registara/upita/preporuke i uz učešće najmanje tri različita kandidata koji su najmanje dvije različite nacionalnosti.
- Izuzeci gore navedenih postupaka:

Investitori mogu smatrati za potrebno da kontaktiraju sa manjim brojem ili samo sa jednim kandidatom iz sljedećih razloga:

- tražena ekspertiza je takva da postoji samo mali broj stručnjaka u ovoj oblasti;
- stepen hitnosti, propisno obrazložen, je takav da nema vremena za šire istraživanje;
- potrebni su poverljivost i/ili kontinuitet;
- drugi postupak je već sproveden, a nije dao nikakve korisne rezultate; ili
- kada je konsultant bio ili jeste uključen u rane faze projekta, kao što su studije izvodljivosti i projektovanje, i kada je ustanovljeno da je potreban kontinuitet, a da se ne bi ostvarile dodatne koristi od sprovođenja konkurentskog postupka; ovo je jedan od najčešćih slučajeva i odredbe za takvo produženje bi trebalo predvidjeti unaprijed, i uključiti u originalni opis poslova i ugovor, koji bi bilo poželjno dodijeliti nakon konkurentskog postupka.

Mogući su jedan ili kombinacija razloga, ali oni moraju uvek da budu jasno obrazloženi od strane Investitora i da je Banka unaprijed dala "non-objection" na njega/njih.

U slučaju da je ugovor procijenjen na manje od 50.000 evra, Banka može da prihvati ispregovarani ugovor sa samo jednim preduzećem ili osobom u cilju da se ubrza priprema projekta ili realizacija.

4.2.3. Ocenjivanje konsultantskih ponuda

Ocenjivanje ponuda se zasniva na nizu faktora koji se moraju precizirati, sa pripadajućim značajem, u pozivu za podnošenje ponuda koji se upućuje konsultantima. Okvirni faktori su:

- specifično iskustvo konsultanta;
- razumijevanje opisa poslova i obima usluga;
- predložena metodologija za usluge;
- kvalifikacija i iskustvo ključnih zaposlenih koji su angažovani za pružanje usluga;

- međunarodno, regionalno, lokalno iskustvo; i
- predloženi program rada.

U zavisnosti od prirode posla koji treba da se obavii, cijena može da se razmatra kao jedan od faktora, ali bi trebalo da ima manji značaj nego drugi faktori zajedno.

U određenim okolnostima, najefikasniji način da se faktor cijene integriše u ponudu je da se naznači raspoloživi budžet za usluge u pozivu za ponude konsultanta, i da se postavi uslov da konsultantova ponuda ne sme premašiti taj budžet.

Izveštaj Investitora o ocjenjivanju mora da se podnese Banci da bi ona dala “non-objection” za predloženu dodjelu.

4.2.4. Upravljanje ugovorom

Zajedničko sa drugim dodijeljenim ugovorima, u kontekstu projekata koje finansira Banka, je to da je Investitor u potpunosti odgovoran za nadgledanje i upravljanje uslugama konsultanata.

ANEKS 1

SPECIFIČNI TERMINI I PRAKSE U NABAVCI

Preduzeće koje podnosi ponudu, označava se terminom "ponuđač" a onaj koji traži učešće u ograničenom ili pregovaračkom postupku terminom "kandidat".

Međunarodni postupci

Termini otvoreni, ograničeni i pregovarački postupak i konkurentski dijalog se ovde koriste u smislu definisanom EU direktivama, a mogu biti izmijenjene s vremena na vrijeme.

1. „**Otvoreni postupak**” je zvaničan postupak u kojem sva zainteresovana preduzeća mogu da podnesu ponudu. On se mora objaviti najmanje u „Službenom glasniku Evropske Unije” (SGEU). Uključuje jasnu i sveobuhvatnu tendersku dokumentaciju, i pravedne i transparentne postupke prikupljanja ponuda, ocenjivanja dodjele. Izvan Evropske unije, ovaj postupak se često naziva **međunarodno nadmetanje (ICB) ili otvoreni tender**
2. „**Ograničeni postupak**” je zvaničan postupak u kojem samo ona preduzeća koja pozove Investitor mogu da podnesu ponudu. Prije toga mora se održati postupak pred-kvalifikacije otvoren za sva zainteresovana preduzeća i objavljen najmanje u SGEU, kako bi se izabrala preduzeća koja će biti pozvana (ili se lista kandidata utvrđuje kroz sistem kvalifikacije izvođača i dobavljača utvrđene i održavane kroz objavljivanje u SGEU). Ovaj postupak je sličan otvorenom postupku u pogledu prikupljanja ponuda (obuhvata jasnu i sveobuhvatnu tendersku dokumentaciju, pravedne i transparentne postupke prikupljanja ponuda, ocenjivanja i dodjele). Izvan EU, ovaj postupak se često naziva **ICB (uključujući i fazu pred-kvalifikacije)**.
3. „**Konkurentski dijalog**” je postupak namijenjen za posebno složene ugovore gdje Investitor objektivno nije u mogućnosti da definiše tehničke standarde za zadovoljavanje potreba ili ciljeva, ili kada nije u mogućnosti da definiše zakonski ili finansijski deo projekta i kada se smatra da direktna upotreba ograničenih postupaka neće dozvoliti da se ugovor dodijeli za ponudu koja nudi najbolju vrijednost za novac. Investitor mora da definiše svoje potrebe i zahtjeve, kao i kriterijume dodjele za odabir ekonomski najpovoljnije ponude. "Contract Notice" (Obaveštenje o pokretanju konkurentskog dijaloga) se prvo objavljuje u SGEU. Investitor onda bira kvalifikovane ponuđače između kandidata, otvara dijalog sa njima u cilju definisanja najboljeg načina za zadovoljenje njegovih potreba. On mora da osigura ravnopravan tretman ponuđača i ne smije da odaje povjerljive informacije jednog ponuđača drugom. Ovaj postupak se odvija u nekoliko faza. Nakon obavještanja ponuđača da je dijalog zaključen, Investitor će tražiti od njih da podnesu svoje konačne ponude na osnovu rješenja predstavljenih i određenih tokom dijaloga.
4. „**Pregovarački postupak**” je postupak u kojem Investitor konsultuje preduzeća po svom izboru, i pregovara o uslovima ugovora sa jednim ili više njih. Izbor kandidata sledi ili nakon međunarodnog obavještanja objavljenog najmanje u SGEU, ili direktnog utvrđivanja od strane Investitora. Izvan Evropske unije, u ovom drugom slučaju, ovi postupci se nazivaju ograničena međunarodna ponuda ili selektivna ponuda.

Državni postupci

5. „**Državna licitacija**” se odvija prema uobičajenom postupku zemlje Investitora. Objavljuje se samo u lokalnoj štampi. Tenderska dokumentacija je obično na službenom jeziku zemlje, za ponudu i plaćanja se generalno koristi nacionalna valuta, a cijene ponude obično uključuju sve primjenjive lokalne carine i poreze.
6. „**Kupovina**” i „**direktno ugovaranje**” omogućava Investitorima da pregovaraju o cijenama i ostalim uslovima sa nekoliko lokalnih izvođača ili dobavljača ili samo sa jednim od njih.
7. „**Rad u vlastitoj režiji**” (naziva se još i „**direktni rad**”) u stvari nije postupak nabavke, budući da se sastoji od izvođenja radova uz pomoć sopstvene radne snage i opreme Investitora. Ovo može biti jedina izvodljiva metoda za izgradnju nekih vrsta radova, ili pružanje odgovarajućih internih usluga, kao što su osnovno projektovanje, istraživanje i razvoj, itd.

Specifične prakse otvorenih i ograničenih postupaka

8. Za velike ili složene ugovore, preporučljivo je da se ocenjivanje ponuda vrši u dva koraka (tehnička, a potom finansijska). Ponude se zahtijevaju na osnovu „sistema dvije koverta”, gde se obe, i tehnička i finansijska ponuda podnose zajedno, ali u odvojenim kovertama. U prvom koraku, samo administrativna i tehnička dokumenta se otvaraju javno. Nakon razmatranja usaglašenosti od strane Investitora (koji mogu uključivati minimalne kriterijume kvalifikovanosti definisane u tenderskoj dokumentaciji), u drugom koraku se javno otvaraju i čitaju finansijske ponude samo onih ponuđača koji su predstavili zadovoljavajuću dokumentaciju ili su premašili unaprijed određen prag bodova prilikom tehničke procjene.
9. Kada je tehnički dijalog između Investitora i ponuđača od koristi, može se primeniti „**dvofazni sistem**”, gde prvo podnošenje ponuđača, zasnovano na preliminarnim specifikacijama (tehničkim podacima) datim od strane Investitora, sadrži samo tehničku ponudu. Nakon detaljne ocene tehničkih ponuda, Investitor unosi ispravke u početnu tendersku specifikaciju i zahtijeva dostavljanje ponude sa cijenama samo od onih ponuđača za koje je utvrđeno da su kvalifikovani i tehnički odgovarajući. Glavna razlika u odnosu na „konkurentski” dijalogom je ta što konačne ponude moraju da zadovolje iste specifikacije, čime je ocjena ponude olakšana.
10. „**Ponude za ugovore o projektovanju i izgradnji**” je obično ograničeni postupak, koji obuhvata vrlo uopštene tehničke uslove, i uglavnom navodi samo sposobnosti i učinak. Ponuđači tako imaju slobodu da predlože tehnička rješenja koja su po njima najekonomičnija ili najpogodnija, a ocenjivanje se tada vrši na osnovu tehničkih i ekonomskih razmatranja. Ova vrsta poziva smanjuje rad koji je potreban za izradu idejnog projekta korišćenog u tenderskoj dokumentaciji, ali zahtijeva daleko više posla, iskustva i računanja za Investitora, u ocenjivanju i poređenju ponuda, i vršenju konačnog izbora izvođača ili dobavljača.
11. Poziv za podnošenje ponuda se može objaviti za cijeli projekat (npr. izgradnja fabrike ili elektrane), uključujući testiranje i puštanje u rad, ili samo za dio istog. U prvom slučaju, koristi se termin ponude „**ključ u ruke**” koji Investitoru daje veće tehničke garancije, ali su često skuplje. U drugom slučaju, deljenje projekta na više odvojenih paketa ugovora (ili lotova), je prilično složeno i obično zahtijeva znatno iskustvo i interne kapacitete za koordinaciju njihove realizacije. Znatno niži troškovi se ipak mogu postići, ali odgovornost za tehničko povezivanje između različitih komponenti i rizici od kašnjenja, prekoračenja troškova i slabog opšteg tehničkog učinka snosi Investitor.

ANEKS 2

PREGLED ODLUKA O NABAVKAMA OD STRANE BANKE ZA PROJEKTE LOCIRANE IZVAN EU

Kao što je objašnjeno u ovom Vodiču, politika Banke je da Investitoru u potpunosti prepusti svu odgovornost za postupak nabavke. Banka ograničava svoju intervenciju na osiguranje da se njena sredstva koriste na najekonomičniji, najtransparentniji i najefikasniji mogući način. Samim tim, Banka ograničava svoj pregled odluka Investitora o nabavkama na osnovne korake.

Tokom procjene projekta ili prilikom pregovora o kreditima, Banka razmatra i dogovara se sa Investitorom po kojim postupcima će se vršiti nabavke za različite komponente projekta koje Banka finansira. Moraju se poštovati sljedeći koraci.

Međunarodni postupci nabavke¹¹

1. Investitor treba da pošalje obavještenje o nabavci i tendersku dokumentaciju (kao i pred-kvalifikacionu dokumentaciju, ukoliko je potrebno) Banci najmanje dvadeset dana prije očekivanog datuma objavljivanja obavještenja.
2. Politika Banke je da se ne vrši sveobuhvatan pregled ponuda ili pred-kvalifikacione dokumentacije, što je u potpunosti odgovornost Investitora. Ipak, Banka može da pregleda osnovne administrativne klauzule ovih dokumenata, te dati određene komentare, naročito u vezi sa faktorima pred-kvalifikacije i kriterijumima za ocenjivanje ponude. U svakom slučaju, to ne predstavlja odobrenje kompletnog sadržaja ovih dokumenata.
3. Ukoliko je potrebno, Banka će pregledati i organizovati objavljivanje obavještenja o nabavci u „Službenom glasu Evropske unije” (SGEU) u ime Investitora.
4. U slučaju pred-kvalifikacije, Investitor mora da pošalje Banci na „saglasnost”(“non-objection”) izvještaj o pred-kvalifikaciji i predloženu listu pred-kvalifikovanih kandidata.
5. Tokom pripreme tendera, Investitor mora odmah da obavijesti Banku o bilo kakvim pisanim žalbama koje je eventualno primio od ponuđača.
6. Nakon analize ponuda, Investitor mora poslati Banci svoj izvještaj o procjeni, navodeći jasnu preporuku za dodjeljivanje ugovora. Banka će dati „saglasnost” (“non-objection”) ili odgovarajuće komentare.
7. Odmah nakon što je ugovor potpisan, Investitor mora da pošalje Banci obavještenje o dodjeli koje će, ukoliko je potrebno, Banka objaviti u SGEU u ime Investitor.
8. Konačno, Investitor mora da pošalje Banci kopiju potpisanog ugovora (i Izjave o integritetu, vidi Aneks 3) prije prvog zahtjeva za isplatu po osnovu ugovora.

Ostali postupci nabavke

¹¹ Kao što je definisano članom 3.3.2.

Za ugovore koji ne podliježu međunarodnim postupcima nabavke, Investitor će poslati Banci kopiju glavnih odredbi ugovora, zajedno sa izvještajem o ocjeni ili obrazloženju, prije zahtjeva za isplatu.

Specifični slučajevi ugovora za konsultantske usluge

Banka pregleda predloženi obim usluga i opis poslova (uključujući i odabrani postupak), izvještaj o užem-izboru koji objašnjava kako je pripremljen preporučeni uži izbor konsultanata, izbor, zahtjev za ponude, izvještaj o ocjeni koji opravdava predloženi postupak, i nacrt konsultantskog ugovora, kako bi se osiguralo da može da finansira odgovarajuće usluge.

1. **Investitor** mora poslati Banci opis poslova, predloženi uži izbor konsultanata i izvještaj o užem izboru (ili obavještenje o nabavci u slučaju da je izabran otvoreni ili ograničeni postupak) i zahtev za ponude.
2. Banka će poslati svoju „saglasnost” (“non-objection”) ili komentare o ponudi. Takođe, Banka može da izvrši pregled glavnih administrativnih klauzula zahtjeva o ponudama i dati određene komentare, posebno one koji se odnose na kriterijume ocjene ponude. U svakom slučaju, ovo se ne smatra odobrenjem za cjelokupni sadržaj dokumentacije.
3. U slučaju otvorenih ili ograničenih postupaka, Banka će, po potrebi, organizovati objavljivanje obavještenja o nabavci u SGEU ime Investitora.
4. U slučaju ograničenog postupka, Investitor mora da pošalje izvještaj o pred-kvalifikaciji Banci na „saglasnost” (“non-objection”).
5. Nakon analize ponuda, Investitor mora da pošalje Banci svoj izvještaj o ocjeni, ističući jasne preporuke za dodjelu ugovora, i nacrt konsultantskog ugovora. Banka daje svoju „saglasnost” (“non-objection”) ili odgovarajuće komentare.
6. U slučaju otvorenog ili ograničenog postupka, odmah nakon potpisivanja ugovora, Investitor mora da pošalje Banci obavještenje o dodjeli koje će Banka, po potrebi, objaviti u SGEU u ime Investitora.
7. Konačno, Investitor mora da pošalje Banci kopiju potpisanog ugovora (i Izjave o integritetu, vidi Aneks 3, za međunarodni postupak) prije svog prvog zahtjeva za isplatu po ugovoru.

Napomena: Saglasnost (“non-objection”) ili komentari koje Banka pošalje Investitoru za postupke nabavke se temelje na informacijama koje je obezbijedio Investitor i ne oslobađaju Investitora njegove potpune odgovornosti u vezi sa nabavkama. Konkretno, Banka može da preispita svoj položaj u smislu novih informacija koje može da dobije, nakon što je dala svoje mišljenje o specifičnim aspektima procesa.

ANEKS 3

IZJAVA O INTEGRITETU

Za Investitora

Od ponuđača, izvođača, dobavljača ili konsultanta koju treba da priloži svojoj ponudi (ili ugovoru u slučaju pregovaračkog postupka)

„Izjavljujemo i obavezujemo se da ni mi ni bilo ko, uključujući naše direktore, zaposlene, agente, partnere za zajedničke poslove ili podugovarače, ukoliko postoje, radeći u naše ime uz odgovarajuće ovlaštenje ili po našem znanju ili saglasnosti, ili uz našu podršku, nije uključen, niti će se uključivati u bilo kakve protivzakonite radnje (kako su definisane dalje) u vezi sa procesom podnošenja ponuda ili u izvršenju ili isporuci bilo kakvih radova, robe ili usluga [*precizirani ugovor ili poziv za podnošenje ponuda*] („**Ugovor**”) i obavezujemo se da Vas obavijestimo o tome ako za bilo koji slučaj takve protivzakonite radnje sazna bilo koje lice iz naše organizacije odgovorno za osiguranje poštovanja ove Izjave.

Mi ćemo, tokom procesa podnošenja ponuda i, ako naša ponuda bude uspješna, za period trajanja ugovora, imenovati i imati stalnog službenika - osobu zadovoljavajuću za Vas i kojoj ćete imati potpun i direktan pristup, čija će dužnost biti, i koja će imati potrebna ovlaštenja, da osigura poštovanje ove Izjave.

Ako (i) smo, ili je bilo koji direktor, zaposleni, agent ili partner za zajedničke poslove, ukoliko postoji, koji radi kako je navedeno gore, osuđen pred bilo kojim sudom za bilo koji prekršaj koji obuhvata protivzakonitu radnju, u vezi sa bilo kojim procesom podnošenja ponuda ili pružanjem radova, robe ili usluga tokom perioda od pet godina koje prethode datumu ove Izjave, ili (ii) bilo koji takav direktor, zaposleni, agent ili predstavnik partnera za zajedničke poslove, ukoliko postoji, bio otpušten ili podnio ostavku sa ili na bilo koje zaposlenje zbog umiješanosti u bilo koju protivzakonitu radnju, ili (iii) smo mi, ili neko od naših direktora, zaposlenih, agenata, partnera za zajedničke poslove, ukoliko postoji, ponašajući se kao što je prethodno navedeno, bio isključen od strane institucija EU ili neke veće multilateralne razvojne banke (uključujući Svjetsku banku, Afričku razvojnu banku, Azijsku razvojnu banku, Evropsku banku za obnovu i razvoj ili Interameričku razvojnu banku) iz učešća u tenderskom procesu, po osnovama protivzakonitog ponašanja, dalje navodimo detalje o toj presudi, otpuštanju ili ostavci, zajedno sa detaljima o mjerama koje smo preduzeli, ili ćemo preduzeti, da osiguramo da ni ovo preduzeće, ni bilo ko od naših direktora, zaposlenih ili agenata ne počini nikakvu protivzakonitu radnju u vezi sa ugovorom [navesti detalje ukoliko je potrebno]

U slučaju da nam bude dodijeljen ugovor, dajemo pravo vlasniku projekta, Evropskoj investicionoj banci (EIB) i revizorima koje imenuje bilo ko od njih, kao i bilo kojem organu ili instituciji EU ili telu koje ima nadležnosti prema pravu Evropske unije, pravo da izvrši inspekciju naše evidencije i evidencije svih naših podugovarača po ugovoru. Prihvatamo da ovu evidenciju čuvamo u skladu sa primjenjivim pravom, a u svakom slučaju najmanje šest godina od datuma izvršenja značajnog dijela ugovora.”

Za potrebe ove Izjave, protivzakonito ponašanje uključuje¹²:

¹² Većina definicija su iz Jedinog okvira za borbu protiv korupcije Međunarodnih finansijskih institucija, iz septembra 2006.

- **Korupciju**, označava nuđenje, davanje, primanje ili traženje, direktno ili indirektno, bilo čega od vrijednosti, što bi moglo nepropisno da utiče na aktivnosti druge strane.
- **Prevara** označava bilo koji akt ili propust, uključujući lažno predstavljanje, kojim se svjesno i bezobzirno obmanjuje, ili pokušava obmanuti, strana u cilju dobijanja finansijske ili neke druge koristi ili izbjegavanja obaveza.
- **Prinuda** označava ugrožavanje ili nanošenje štete, ili prijeti da ugrozi ili naškodi, direktno ili indirektno, bilo kojoj strani ili imovini bilo koje strane, da bi nepropisno uticalo na aktivnosti strane.
- **Udruživanje** je dogovor između dvije ili više strana načinjen da bi se postigli nečasne ciljevi, uključujući i nepropisan uticaj na akcije druge strane.
- **Opstrukcija** (a) podrazumijeva namjerno uništavanje, falsifikovanje, mijenjanje ili prikrivanje dokaznog materijala za istragu, i/ili upućivanje prijetnji, uznemiravanje ili zastrašivanje bilo koje strane, sa ciljem da se spriječi obelodanjivanje njihovih saznanja o o pitanjima relevantnim za istragu ili sprovođenje istrage, ili (b) delovanje s namjerom da materijalno ometa ostvarivanje ugovorenih prava EIB-a u vezi revizije ili pristup informacijama koju bilo koje bankarsko tijelo, regulatorna ili istražna vlast, ili neko drugo tijelo Evropske unije ili njenih članica, može imati u skladu sa bilo kojim zakonom, propisom ili ugovorom, ili na osnovu bilo kog sporazuma u koji je ušao EIB i cilju primjene istih.
- **Pranje novca**, definisano je u politici banke o prevarama
- **Finansiranje terorista**, definisano je u politici banke o prevarama
- **Vlasnik projekta** označava lice određeno kao takvo u tenderskoj dokumentaciji ili ugovoru.

Napomena: Ova Izjava mora da se pošalje Banci zajedno sa ugovorom u slučaju međunarodnog postupka nabavke (kao što je definisano članom 3.3.2). U ostalim slučajevima, mora je čuvati Investitor i mora biti dostupna na zahtjev Banke. Ova izjava nije obavezna za ugovore dodijeljene prije učešća Banke u projektu. Štaviše, Investitorima koji traže ili odluče da traže učešće EIB u projektu se savjetuje da je uključe u cilju promovisanja integriteta među ponuđačima/ugovaračima. Ovo je posebno važno u slučaju da je Investitor već realizovao određen broj projekata koje finansiraju Banka i koji i dalje razmatra finansiranje EIB.

ANEKS 4

PRIHVATLJIVOST ZA OPERACIJE FINANSIRANE SREDSTVIMA TREĆE STRANE

U nekim projektima izvan Evropske unije, finansiranje Banke potiče iz različitih izvora, kao što su sredstva raspodijeljena u okviru spoljnih mandata EU i starateljskih fondova.

Opšta pravila su:

1. Ponude finansirane raspoloživim sredstvima u okviru olakšica za ulaganja, koja je uspostavljena Sporazumom iz Kotonua, otvorene su za državljane svih zemalja.
2. U drugim slučajevima, finansiranje ponuda sredstvima koja potiču od trećih strana (ili kombinacijom sopstvenih sredstava EIB i sredstava trećih strana), prihvatljivost ponuda, roba i usluga je regulisana pravilima sadržanim u odgovarajućim zakonskim instrumentima (Evromediteranski mandat i olakšice za partnerstvo (FEMIP); itd.) U tom slučaju, tender generalno treba da bude otvorena preduzećima, robama i uslugama poreklom bar iz:
  - zemalja Evropske unije; i
  - zemalja koje su strane, ili korisnice iz, datog sporazuma ili konvencije.

Preduzeće se smatra da je poreklom iz Evropske unije ili zemlje korisnika ako je osnovano u skladu sa pravom EU ili zemlje korisnika, i ima svoju kancelariju, centralnu upravu ili glavno mjesto poslovanja u EU ili zemlji korisnika. Ako tamo ima samo svoju statutarnu kancelariju, mora u najmanju ruku da se bavi aktivnostima koje imaju uticaja, i u kontinuitetu da bude povezano, sa, ekonomijom EU ili zemlje korisnika.

Na osnovu zahtjeva zemlje korisnika, preduzeća locirana u trećim zemljama mogu biti ovlašćena od strane Banke da učestvuju pod prihvatljivim izuzecima, u skladu sa datim sporazumom ili konvencijom. Takvo ovlašćenje mora da bude jasno predviđeno dokumentima za odgovarajuću ponudu i mora biti spomenuto u svakom izdanju na koje se odnosi.

ANEKS 5

DEFINICIJA OPERACIJA JAVNOG SEKTORA IZVAN EVROPSKE UNIJE

1. **Uopšteno**, poslovi javnog sektora su oni koje sprovode „javni organi”, što označava državne, regionalne ili lokalne organe, organe osnovane na osnovu javnog prava ili udruženja formirana od strane jednog ili više takvih organa ili organa osnovanog na osnovu javnog prava.

Za „organ za koji je nadležno javno pravo” smatra se da označava svaki organ koji:

- je osnovan za određene svrhe radi zadovoljenja potreba od opšteg interesa, a nema industrijski ili komercijalni karakter;
  - ima pravnu subjektivitet; i
  - je većinom finansiran od strane javnih organa ili podliježe nadzoru rukovođenja od strane javnih organa, ili ima administrativni, upravni ili nadzorni odbor u kojem više od polovine članova imenuju javni organi.
2. **U specifičnom slučaju gasa, grijanja, električne energije, vode, saobraćaja, istraživanja ili vađenja nafte, gasa, uglja ili drugih vrsta čvrstog goriva, luka i aerodroma i telekomunikacija, i poštanskih usluga**, operacije javnog sektora su one koje vrše:
- javna preduzeća koja posluju na tržištima koja nisu liberalizovana, i
  - subjekti u privatnom vlasništvu koji imaju posebna ili ekskluzivna prava i posluju na tržištima koja nisu liberalizovana

Ukoliko ovo nije slučaj, javni organi, javna preduzeća i subjekti u privatnom vlasništvu se smatraju da posluju u privatnom sektoru.

„Javno preduzeće” je bilo koje preduzeće nad kojima javni organi mogu vršiti direktno ili indirektno, dominantan uticaj na osnovu svog vlasništva nad njim (npr. držanje većine upisanog kapitala), svog finansijskog učešća u njemu (npr. kontrola nad većinom glasova iz akcija) ili putem pravila kojima je regulisano (npr. imenovanje više od polovine administrativnog, upravnog ili nadzornog odbora).

„Posebna ili ekskluzivna prava” označavaju prava koja proističu iz odobrenja koje je dao nadležni organ zemlje u skladu sa bilo kojom zakonodavnom, regulatornom ili administrativnom odredbom, čiji su efekti ograničavanje obavljanja delatnosti definisanih u stavovima 2.1 do 2.9 dalje na jednog ili više subjekata, kao i značajan uticaj na sposobnosti drugih subjekata da obavljaju djelatnosti na istoj teritoriji pod uglavnom jednakim uslovima. Prava odobrena na osnovu objektivnih, proporcionalnih i nediskriminatorskih kriterijuma koja omogućavaju bilo kojoj zainteresovanoj strani, koja ispuni ove kriterijume, da uživa ova prava, ne bi trebalo smatrati posebnim ili ekskluzivnim pravima.

Tržište se smatra „liberalizovano” kada je, u zemlji u kojoj aktivnost treba da se izvede, takva aktivnost direktno izložena konkurenciji i postoji slobodan pristup za nove operatere;

takvu konkurenciju i pristup treba da prati nezavisni organ. Banka će utvrditi da li je ta aktivnost direktno izložena konkurenciji na osnovu kriterijuma kao što je karakter datih roba ili usluga, postojanje alternativnih roba ili usluga, nivoa cijene, i stvarno ili potencijalno prisustvo više od jednog dobavljača tih roba ili usluga. Investitor treba da dokaže da je pristup tržištu slobodan i de jure i de fakto.

Broj dobavljača za date robe ili usluge može da bude ograničen, u određenim slučajevima, od strane organa za praćenje (pod uslovom da, u svakom slučaju, postoje najmanje dva dobavljača date robe i usluga), imajući u vidu veličinu tržišta i uključenu ekonomiju obima.

Operacije pomenute pod 2 gore su:

2.1 Što se tiče gasa i grijanja:

- snabdijevanje ili rad fiksnih mreža namenjenih za pružanje usluga javnosti u vezi sa proizvodnjom, transportom ili distribucijom gasa ili grijanja; ili
- snabdijevanje tih mreža gasom ili grijanjem.

2.2 Što se tiče električne energije:

- snabdijevanje ili rad fiksnih mreža namenjenih za pružanje usluga javnosti u vezi sa proizvodnjom, transportom ili distribucijom električne energije; ili
- snabdijevanje tih mreža električnom energijom.

2.3 Što se tiče vode:

- snabdijevanje ili rad fiksnih mreža namenjenih za pružanje usluga javnosti u vezi sa proizvodnjom, transportom ili distribucijom pitke vode; ili
- snabdijevanje tih mreža pitkom vodom.

2.4 Ugovori ili konkursi za projektovanje koji su dodijeljeni ili organizovani od strane Investitora koji obavljaju određenu djelatnost, iz stava 2.3, i koji:

- su povezani sa projektima hidrauličnog inženjeringa, navodnjavanja ili drenaže zemljišta, pod uslovom da zapremina vode, koja će se koristiti za isporuku pitke vode, predstavlja više od 20% ukupne količine vode stavljene na raspolaganje kroz takve projekte ili navodnjavanje ili drenaže; ili
- su povezani sa odlaganjem ili tretmanom otpadnih voda.

2.5 Snabdijevanje gasom ili grijanjem, ili električnom energijom, ili pitkom vodom mreža koje pružaju usluge javnosti od strane Investitora, osim javnog organa, neće se smatrati djelatnošću u smislu značenja stavova 2.1, 2.2 i 2.3 ako:

- proizvodnja ovih usluga od strane Investitora je neizbježna posljedica za obavljanje djelatnosti osim onih iz stavova 2.1, 2.2, 2.3; i
- snabdijevanje javne mreže zavisi samo od sopstvene potrošnje Investitora i

ne premašuje ili neće premašiti 25% ukupne Investitorove proizvodnje ovih dobara, u odnosu na prosjek za posljednje tri godine.

- 2.6** Djelatnosti koje se odnose na rad mreža koje pružaju javne usluge u oblasti prevoza željeznicom, automatizovanim sistemima, tramvajima, trolejbusima, autobusima ili žičarama.

Što se tiče usluga prevoza, smatraće se da postoji mreža kada se usluga pruža pod operativnim uslovima koje je propisao nadležni Investitor, kao što su uslovi na rutama koje treba opslužiti, kapacitet koji će biti stavljen na raspolaganje ili učestalost usluge.

- 2.7** Djelatnosti kojima se nastoji istražiti geografsko područje za potrebe:
- istraživanja ili vađenja nafte, gasa, uglja ili drugih vrsta čvrstih goriva; ili
  - obezbjeđenja aerodroma i morskih ili unutrašnjih luka, ili drugih terminalskih postrojenja za prevoznike vazdušnim, morskim ili unutrašnjim vodenim putevima.
- 2.8** Pružanje ili rad javnih telekomunikacionih usluga ili mreža.
- 2.9** Pružanje ili rad poštanskih usluga.

ANEKS 6

STANDARDNI OBRAZAC OBAVJEŠTENJA O NABAVCI U „SLUŽBENOM GLASNIKU EVROPSKE UNIJE” (SGEU)

Međunarodni poziv za podnošenje ponude

(U slučaju postupka pred-kvalifikacije bi trebalo izvršiti potrebna prilagođavanja)

[Naziv projekta]

[Ime Investitora]

[Ime Investitora] (dalje u tekstu označen kao „Zajmoprimac) je primio (ili podnio zahtjev za) kredit Evropske investicione banke – EIB (dalje u tekstu „Banka”) – za troškove [naziv projekta]. Ovaj međunarodni poziv za podnošenje ponuda se odnosi na ugovor za [naziv komponente projekta].

Ovaj ugovor će obuhvatiti: [opis glavnih karakteristika ugovora u par redova].

Očekuje se da se ovaj ugovor realizuje od [datum početka usluga] do [datum završetka usluga].

Kriterijumi koji će se koristiti za ocjenjivanje ponuda su po opadajućem nivou značaja: [navesti listu kriterijuma za ocjenjivanje].

Sve firme su pozvana da učestvuju u podnošenju ponude.

ILI

Sve firme registrovane u zemljama prihvatljivim za Banku za gorenavedeno finansiranje ([navesti listu zemalja]) su pozvane da učestvuju u podnošenju ponuda.

Zainteresovani, prihvatljivi ponuđači mogu dobiti dodatne informacije od, i izvršiti uvid u tendersku dokumentaciju: [naziv, puna adresa, telefon, broj faksa, i e-mail na kojoj je dostupna tenderska dokumentacija].

Kompletna tenderska dokumentacija može se kupiti nakon podnošenja zahtjeva na gorenavedenu adresu i plaćanja nepovratne naknade od [iznos i valuta] na račun [naziv i puna adresa komercijalne banke, kao i broj računa] na ime projekta. Na zahtjev, uz kopiju dokaza o doznaci poslatu faksom, tenderska dokumentacija se može poslati putem kurira, ako je ponuđač prethodno naručio dostavu u svoju zemlju. Zajmoprimac ne snosi odgovornost za dostavu u tom slučaju.

Garancija ponude od [iznos i valuta] za ispunjavanje uslova naznačenih u tenderskoj dokumentaciji mora da prati sve ponude.

Sve ponude moraju da budu dostavljene u zatvorenim kovertama i biti označene kao „Ponuda za [Naziv komponente projekta]”, najkasnije [datum i vrijeme], na sljedeću adresu: [precizan naziv i mjesto na kom će se primati ponude]. Ponude će se odmah otvarati, u prisustvu predstavnika ponuđača koji odlučuje da prisustvuju.

Evropska investiciona banka

Kontakti

Za opšte informacije:

Info pult

Odjeljenje za komunikacije i korporativnu odgovornost

☎ (+352) 43 79 - 22000

☎ (+352) 43 79 - 62000

U info@eib.org

Evropska investiciona banka

98-100, boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

☎ (+352) 43 79 - 1

☎ (+352) 43 77 04

www.eib.org